

**VAGGERYDS
KOMMUN**

Miljöredovisning 2012

Godkänd av kommunfullmäktige 2013-04-29 § 043

Innehållsförteckning

Förord	3
Inledning	4
Hänt under året.....	5
Utvecklingsbehov och fortsatt arbete.....	11
Energi- och klimatstrategin	13
Mål Begränsad klimatpåverkan	13
Mål Frisk luft	20
Mål God bebyggd miljö	21
Åtgärdsöversikt.....	27
Begränsad klimatpåverkan	30
Frisk luft	33
God bebyggd miljö.....	34
Riktlinjer	41
Miljöprogrammet.....	42
1. Begränsad klimatpåverkan	42
2. Frisk luft	43
3. Bara naturlig försurning	43
4. Giffri miljö.....	44
5. Skyddande ozonskikt.....	45
7. Ingen övergödning	46
8. Levande sjöar och vattendrag	49
9. Grundvatten av god kvalitet	50
11. Myllrande våtmarker	50
12. Levande skogar	50
13. Ett rikt odlingslandskap.....	51
15. God bebyggd miljö.....	52
17. Miljöanpassad livsstil	52
Övrigt miljöarbete.....	54
Barn- och utbildningsnämnden	54
Kommunstyrelsen	55
Näringslivsrådet	56
Miljö- och byggnämnden.....	56
Räddningstjänsten	57
Tekniska utskottet.....	58
VEAB	59
VSBo.....	59
Kommungemensamt.....	59

Förord

Vår miljöredovisningen är en del av den process där vår strävan i miljöarbetet alltid ska vara ständig förbättring.

Arbetet som skett i styrelser och nämnder finns redovisat i Miljöredovisning 2012 och man kan konstatera att det finns bredd och mångfald. Särskilt två områden kan vi vara stolta över. Det första är andelen ekologiska livsmedel där vi under 2012 ökat från 24 till 27 procent. Det andra är antalet Grön Flagg-certifierade förskolor och skolor där antalet totalt i kommunen nu är 22 enheter. I båda fallen ligger vi långt fram även nationellt och nu gäller det att fortsätta satsningen.

En nyhet för året är att den tekniska verksamheten införskaffat kommunverksamhetens första elbil. Nytt för året är också att energi- och klimatstrategin antagits och tack vare den så jobbar vi nu på ett mer strukturerat sätt. Miljöfrågorna genomsyrar verksamheten och står högt på agendan vilket är positivt.

Miljöredovisning 2012 skall som sagt ses som en del av vårt fortsatta arbete och vi måste alla ta till oss både starka och svaga sidor i vår verksamhet. För att nå resultat måste miljö och långsiktig hållbarhet vara en integrerad del i allt vi gör.

Målet är att Vaggeryds kommun skall arbeta proaktivt och vara ett föredöme som visar vägen med de goda exemplen.

Berry Lilja
Kommunstyrelsens ordförande

Inledning

Miljöredovisning 2012 beskriver miljöarbetet i nämnder och kommunala bolag.

Energi- och klimatstrategin

Den första delen av redovisningen belyser uppföljning och redovisning av energi- och klimatstrategin som antogs av kommunfullmäktige 2012-05-28. Nämndernas och bolagens arbete redovisas var för sig indelat efter miljö kvalitetsmålen och åtgärderna.

Miljöprogrammet

Den andra delen redovisar mål/åtgärder som återfinns i Miljöprogrammet. Miljöprogrammet reviderades och antogs av kommunstyrelsen 2007-11-21. Grunddokumentet antogs av kommunfullmäktige 2003-10-27. Ett urval har gjorts av inlämnat material och redovisas efter miljö kvalitetsmålen.

Miljöprogrammet har sin utgångspunkt i de 16 nationella miljö kvalitetsmål som riksdagen antagit. Utöver det har Vaggeryds kommun lagt till ett 17:e målområde "Miljöanpassad livsstil". Numreringen av målområdena följer den nationella indelningen och det får till följd att nr 10. Hav i balans samt levande kust och skärgård, samt nr 14. Storslagen fjällmiljö saknas eftersom de inte är aktuella för kommunen och inte ingår i Vaggeryds kommuns miljöprogram.

Övrigt miljöarbete

Den tredje delen tar upp övrigt miljöarbete som genomförts och som förvaltningar och bolag också uppmanats att redovisa.

Insamling av uppgifter

I januari 2013 har ett formulär med åtgärder från energi- och klimatstrategin, miljöprogram och länsstyrelsens åtgärdsprogram skickats till nämnder, kommunala bolagsstyrelser samt Näringslivsrådet. Uppgiften har varit att dokumentera och redovisa 2012 års miljöarbete. Alla nämnder och kommunala bolag samt Näringslivsrådet har besvarat förfrågan.

Merparten av det som nämnderna och bolagsstyrelserna redovisat ingår i den gemensamma miljöredovisningen men ett visst urval har skett. Det har också skett komplettering i form av statistik och nyckeltal.

Nytt i 2012 års redovisning

Det nya i årets redovisning är uppföljning av energi- och klimatstrategin som antogs 2012-05-31. Uppföljning av mål, åtgärder och hur man implementerar riktlinjerna från strategin redovisas.

Hänt under året

Nedan följer ett urval av det som pågått under 2012.

Barn- och utbildningsförvaltningen

- Kreativt återanvändningscenter har etablerat sin verksamhet och fungerar som ett pedagogiskt återanvändningscenter. Många pedagoger, enheter och 70-talet företag är involverade i att låta överblivet material få ett nytt liv som pedagogiskt material, framförallt inom förskolan men även skolor nyttjar resursen.
- I programbudgeten finns beslutat att alla enheter ska Grön Flagg-certifieras och 2012 har 19 kommunala enheter certifieringen. Certifieringen innebär att arbetet med hållbar utveckling måste vara ständigt pågående.
- Tillagningsköket nådde en ny högstnivå för ekomat. 27 % av livsmedelsbudgeten var ekologiska livsmedel.
- Ett utökat systematiskt arbete introducerades 2012 innehållande tre delar: systematiskt arbetsmiljöarbete, egenkontroll enligt miljöbalken, systematiskt brandskyddsarbete. Ett verktyg i arbetet är Barnmiljöronden som är en digital checklista som blir underlag för fortsatt arbete med utemiljön och säker strålmiljö på enheterna.
- Utbildningsdag har genomförts för all personal. Flera steg har tagits som aktiverar arbetet med miljö och hållbar utveckling.

Kommunledningskontoret

- Fastighetsenheten har installerat ny utrustning och också påbörjat arbetet med en ny energikartläggning. Nyckelpigans förskola i Vaggeryd och Räddningstjänsten i Skillingaryd har fått fjärrvärme installerat. Tidigare var det direktverkande el. Ventilationsåtgärder har genomförts i 1914-års skola inom Fågelforssskolan. På Hjortsjöskolan är fönster bytta i matsalsbyggnaden och ytterväggarna har tilläggsisolerats.
- Nytt beställningssystem för inköp av varor har tagits i bruk i november. Livsmedel, kontors-, lek- och förbrukningsmaterial samt sjukvårdsmaterial finns inlagt i beställningssystemet, totalt är det 10 leverantörer med sina produkter som är inlagda. I det nya systemet framgår det tydligt vilka produkter som har högre miljöprestanda jämfört med resterande inom produktgruppen. Det nya systemet underlättar för verksamheterna att välja produkter med miljöprestanda.
- Energi- och klimatstrategin antogs av kommunfullmäktige i maj. Strategin omfattar kommunens egen verksamhet och innehåller tre miljö kvalitetsmål, 53 åtgärder samt riktlinjer för personalens vardagliga arbete. Genomförandet tar nu vid. För att förbättra förutsättningarna för genomförandet har det under året tydliggjorts att miljöaspekter/åtgärder ska inkluderas i budgetprocessen.
- Inom projektet Energieffektivisering rapporterades statistik till Energimyndigheten för första gången i mars 2012. Arbetet med att kvalitetsförbättra fordonsuppgifter, körsträcka och byggnaders energiförbrukning har fortsatt under året.
- Miljösamordnare har utsetts under sommaren i förvaltningar och bolag. Oftast är det 1 person per förvaltning/bolag. Miljösamordnaren har till uppgift att vara ett stöd till förvaltningschef/vd med att driva, genomföra, följa upp och samordna miljöarbetet. Miljösamordnarens roll är också att bidra till samverkan över förvaltnings-/bolagsgränserna och att säkerställa att arbetet blir levande och aktivt.

- Det kommuninterna priset ”Bra Miljöinsats” delades ut första gången i november. För att bli ännu bättre på vårt miljöarbete ska goda miljöinsatser och exempel spridas så att andra kan inspireras och ta efter. Priset gick till projekt Guldgruvan som består av fyra avdelningar på fyra olika förskolor - Klevshult, Gullbäcken, Götafors och Slätten – som har valt att ha spillmaterial som bas för sin verksamhet istället för traditionella leksaker.
- Kommunfullmäktige beslutade i december 2012, efter en motion, att Vaggeryds kommun ska bli medlem i föreningen Sveriges Ekokommuner. Utgångspunkten för föreningens verksamhet är begreppet hållbar utveckling dvs ett hållbart samhälle är ett samhälle som kan behålla sin jämvikt gentemot naturen samtidigt som människors förmåga att tillgodose sina behov inte hindras.
- Utvecklingen av järnvägssträckan Värnamo-Jönköping och Vaggeryd-Nässjö, det så kallade Y:et, finns nu med bland de prioriterade projekten som pekats ut av regionförbund, kommuner och Trafikverket. Våren 2013 ska beslut om åtgärdernas genomförande tas. Bedömningen är att arbetet med fjärrblockering och hastighetshöjning kan genomföras 2014.

Kultur- och fritidsförvaltningen

- Planering för en miljöhörna på biblioteket i Vaggeryd har pågått under hösten och hörnan kommer att invigas på Earth Hour-dagen den 23 mars 2013.

Miljö- och byggförvaltningen

- Arbetet med att bilda ett kommungemensamt luftsamverkansområde för kontroll av luftkvalitet har pågått under året. Upphandling av konsulter genomfördes under hösten och när sedan alla kostnader klargjorts beslutade alla kommuner i länet att man ville ingå i samverkansområdet. Avtalsperioden startar 13 februari 2013 och löper på tre år.
- Kalkning och uppföljning av vattenkemin har pågått i många år men måste fortsätta för att hålla pH-värdet på en rimlig nivå. Årligen sprids ca 2 100 ton kalk, mestadels med helikopter. Provtagning av vattenkemin sker när det kommit kraftigt med nederbörd och är höga flöden. 2012 togs 244 prover och 2011 togs 299 prover. Skillnaden beror på att det varit färre toppar med höga vattenflöden.
- Inventering av enskilda avlopp i Hokaåns och Häråns avrinningsområden har fortsatt. I det område som fått ekonomiskt stöd från staten (LOVA-stöd) har totalt 235 fastigheter inventerats. 146 st av de 235 är bristfälliga vilket motsvarar 62 %. Öster om LOVA-området har också inventeringar skett. 68 st har inventerats varav 35 st är bristfälliga vilket motsvarar 51%.
- Miljövårdspriset 2012 delades mellan Elbyrån i Vaggeryd AB och Conny Yngvesson, Skillingaryd. Båda pristagarna producerar egen el och har också satsat på elbil istället för att använda fossila drivmedel.
- Informationsinsatser till allmänheten under året har varit Tidningen +E, miljöinfo bl a om enskilda avlopp i kommunens hushållstidning ”Vaggeryds kommun informerar” och det årliga miljöseminariet för allmänheten. Tidningen +E är tidningen om miljö, energi och klimat som går ut till alla länets hushåll med fyra nummer per år. Caroline Petersson, Camino föreläste vid miljöseminariet om ”Vad triggas gröna beteendeförändringar”.

Räddningstjänsten

- Räddningstjänsten har bytt vagnhallsportar som minskar värmeläcketaget och sparar energi och ekonomi.

Tekniska kontoret

- Elbil av märket Renault Kangoo köptes in i slutet av 2012. Bilen används av personalen på vatten- och avloppsavdelningen och främst för transporter i samband med byte och avläsning av vattenmätare hos hushållen.
- Egenkontrollprogrammet för Skillingaryds avloppsreningsverk har reviderats under 2012. Syftet med egenkontrollprogrammet är att motverka och förebygga olägenheter och skador på människors hälsa och miljön.
- Under 2012 träffades 47 representanter från 22 av Sveriges kommuner för en nätverksträff i Skillingehus och på Skillingaryds reningsverk. Det var det så kallade Nätverket Bio-P som hade en träff och Vaggeryds kommun stod för värdskapet. Bio-P-nätverkets syfte är att främja erfarenhetsutbyte mellan kommuner som jobbar med biologisk fosforrening. Nätverket anordnar bland annat träffar med seminarier och gruppdiskussioner, gemensamma projekt och kurser samt tillhandahåller en bio-P-databas.
- Arbetet med att ta fram en anslutningspolicy har pågått i ett kommungemensamt projekt under 2012. Efter remiss kommer respektive kommun i Jönköpings län att anta dokumentet.
- Under 2012 har en utjämningsdamm anlagts i norra Fåglabäck. Dammen syftar till att utjämna höga flöden och minska risken för överbelastning längre nedströms i systemet.
- Under 2012 anslöts fem fastigheter till det kommunala avloppssystemet i Hagafors. I samband med detta erbjuds även kommunalt vatten.
- Projektering av kommunalt VA i Åker påbörjades under 2012. Anläggande av kommunalt VA sker under 2013.
- Under 2012 arbetades en almanacka fram för 2013 med praktisk information om avfall, återvinning, vatten och avlopp. Almanackan skickades ut till samtliga hushåll.
- LONA-projektet "Friluftsliv och biologisk mångfald Friluftsgården i Vaggeryd" startade 2011. Under 2012 har inventering gjorts av skogs- och gräsmarker i Friluftsgårdsområdet, en åtgärds- och en skötselplan har upprättats samt restaureringsåtgärder har genomförts med hjälp av Vaggeryds Skid- och orienteringsklubb. Exempel på restaureringsåtgärder är slåtter av ängarna och buskröjning i kantzoner. Projektet pågår även 2013.
- Under sommaren 2012 har skyddsvärda träd inventeras på kommunal mark. 11 träd dokumenterades. Inventeringen är en del av Naturvårdsverkets "Åtgärdsprogram för skyddsvärda träd i kulturlandskapet". Åtgärdsprogrammet syftar till att bevara hotade arter som är beroende av träd. Gamla och grova träd, träd med håligheter, hamlade träd, alléträd och döda träd är särskilt värdefulla för många insekter, fåglar, mossor, lavar och svampar.
- Den plockanalys för hushållsavfall som genomfördes för tätorterna Vaggeryd och Skillingaryd under 2011 kompletterades med ytterligare två plockanalyser under 2012, en för flerbostadshus och en för landsbygd. Syftet med plockanalyser är att följa upp hur väl källsortering och insamlingssystem fungerar. Plockanalyserna visade att en soppåse i ett genomsnittligt hushåll i Vaggeryds kommun består i viktprocent av ca 45 procent matavfall och ca 30 procent tidningar och förpackningar.

VEAB

- Utbyggnaden norrut i Skillingaryd, till Strömslunds nya snickerifabrik har färdigställts 2012. 10 st nya kunder har anslutits till fjärrvärmenätet 2012.
- Planer finns för en solcellsanläggning på den nya byggnaden i Vaggeryd.

VSBo

- Arbetet med att upprätta en energieffektiviseringsplan har pågått under senhösten. Utifrån rapporten kommer VSBo att plocka ut och åtgärda de fastigheter som anses vara i störst behov av att energieffektiviseras.
- Fönsterbyten har fortsatt i kvarteret Rönnbäret och delar av kvarteret Staren. Under 2013 sker resterande del i Staren.
- VSBo deltar sedan hösten 2012 i Allmännyttans energisparkampanj. Det innebär att alla hyresgäster har fått allmännyttans broschyr i sin brevlåda, samt att det funnits information i bolagets infoblad till hushållen om allmännyttans energisparkampanj. I broschyren hittar man enkla, konkreta vardagstips på hur man kan spara energi. I broschyren hänvisar man till www.allmannyttan.se där det finns ännu mer energisparinformation, där kan man också lära sig mer om energisparande genom att spela energispelet.

Vård- och omsorgsförvaltningen

- En strukturell ansvarsfördelning för linjeorganisationens miljöarbete har förankrats. Chefer bidrar till att upprätthålla ett kontinuerligt miljötänkande bl a vid arbetsplatsträffar. Kvalitetsombud, som är på väg att etableras på bred front i förvaltningen blir drivande i hur miljöarbetet ska genomföras. Vaktmästaren är controller.
- Vård- och omsorgsförvaltningen ska medverka i ett kommungemensamt projekt i länet kring effektivisering av transporter i hemtjänsten. Projektstart sker våren 2013.

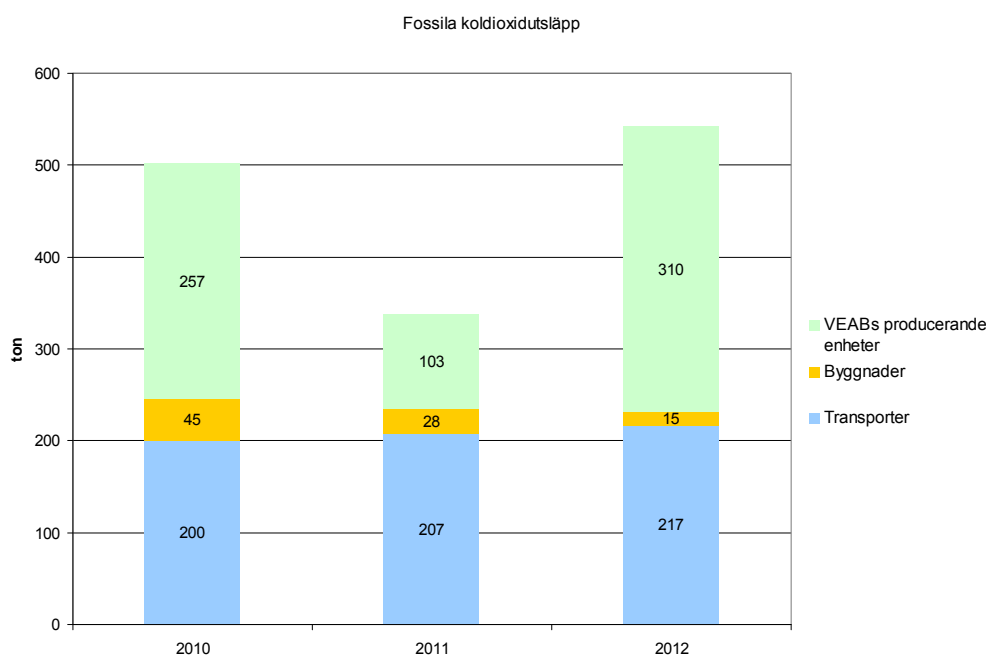
Miljönyckeltal – ett urval

Begränsad klimatpåverkan – fossila koldioxidutsläpp

Utsläppen av fossilt koldioxid har ökat med 8 % mellan 2010 och 2012. Till största del beror det på att VEAB använt mer olja i fjärrvärmeverken. Andelen olja i fjärrvärmeproduktionen är dock generellt mycket låg, 1,2 % 2012 av fjärrvärmeleveransen.

Transporternas andel har ökat beroende på att dieselanvändningen ökat. Bidragande kan också vara att uppgifterna för 2012 håller bättre kvalitet och är mer tillförlitliga.

Oljeanvändningen i fastigheterna står för den minsta delen av utsläppen. Oljan har ersatts med fjärrvärme och minskat till 1/3-del av 2010 års förbrukning.

Figur. Fossila koldioxidutsläpp från Vaggeryds Energi ABs värmeverk, fastighetens lokalbestånd samt verksamheternas transporter. Källa: Förvaltningar och kommunala bolag

Begränsad klimatpåverkan – miljöbilar

Målet för miljöbilar 2014 är 75 % bland personbilsregistrerade fordon. 2012 är andelen upp i 59 % vilket motsvarar 19 st av totalt 32 st.

Andel miljöbilar (%)	2010	2011	2012
Av personbilar	44	56	59
Av lätta lastbilar	0	0	2,3

Källa: Förvaltningar och kommunala bolag

1 st miljöbil finns bland de 44 lätta lastbilarna och det är tekniskas nya elbil. Målet för antalet elbilar år 2014 är tre st.

Nya miljöbilsregler började gälla 2013. När bilar byts ut är inriktningen att de ska bytas till miljöbilar som klarar den nya miljöbilsdefinitionen.

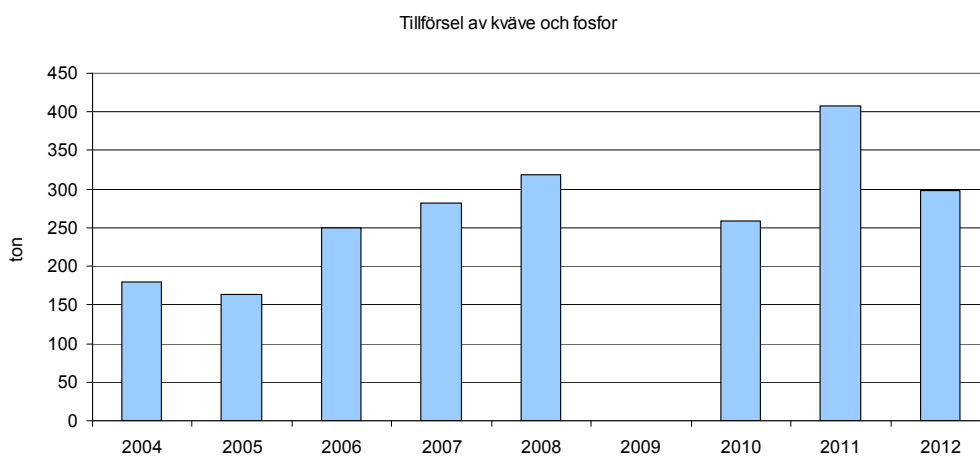
God bebyggd miljö – energianvändning

Målet för byggnader i den kommunala verksamheten inklusive de kommunala bolagen är att energianvändningen ska minska med 10 % mellan 2010 och 2014. Detta motsvarar 2 761 MWh från basåret 2010. Hittills är minskningen mindre än 1 %.

Inköpt energi, faktisk förbrukning (MWh)	2010	2011	2012
Fastighetsenhetens lokalbestånd	15 256	13 696	15 927
VEAB	215	183	190
VSBö	12 141	10 853	11 396
Summa	27 612	25 002	27 513

Ingen övergödning – nettotillförsel av kväve och fosfor till vattendragen

Marken och andra utsläpp i Vaggeryds kommun har tillfört vattendragen 11 ton fosfor och 288 ton kväve under 2012, sammanlagt 299 ton. Från avloppsreningsverken kommer 0,28 ton fosfor och 10,1 ton kväve. Jord- och skogsmark samt enskilda avlopp är andra källor. Nedfall via luften läcker via marken ut till vattendragen. Biltrafiken är en av de stora källorna av kväve till luften.

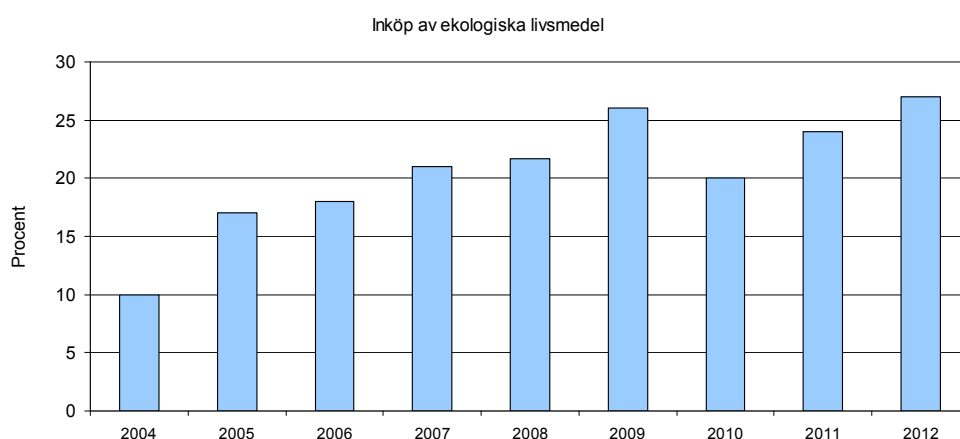

Figur. Nettotillförsel av kväve och fosfor till vattendragen. Mängden är starkt kopplad till om det varit mycket nederbörd. I uppgiften ingår urlakning från omgivande mark till vattendrag och utsläpp från t ex avloppsreningsverken samt industrier.

Ett rikt odlingslandskap – ekomat

I Vaggeryds kommun var den procentuella andelen ekomat 27 % av livsmedelsinköpen år 2012. En ökning har skett sedan 2011 då andelen var 24 % och 2010 var den 20 %.

År 2011 var den genomsnittliga offentliga konsumtionen i Sverige 18 %. 33 kommuner och landsting klarade minst 25 %. Lund toppade med 43,3 % tätt följt av Malmö på 42,3 %. Källa: Rapporten ekologiskt i offentliga storhushåll 2011, utgiven av Ekomatcentrum.

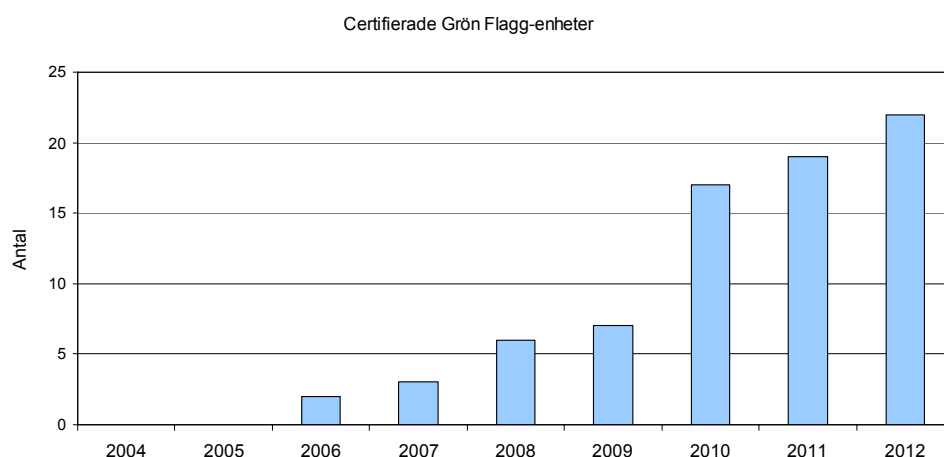

Figur. Inköp av ekologiska livsmedel i procent av det totala livsmedelsinköpet inom Barn- och utbildningsnämndens och Socialnämndens verksamheter. Källa: Barn- och utbildningsförvaltningen

Miljöanpassad livsstil – certifierade Grön Flagg-enheter i kommunen

Nämnden har i programbudgeten 2012 beslutat att alla skolor och förskolor ska ha Grön Flagg vilket sattes som mål för innevarande mandatperiod. Under hösten 2012 startade de flesta enheter upp arbetet med att förnya sina certifieringar alternativt påbörja certifiering för första gången. Grön Flagg innebär att man arbetar med cykliska processer där enheten utvecklas kontinuerligt. En cykel kan vara ca 2 år och därefter väljer man ett annat tema som man koncentrerar sig på.

Vid jämförelse med andra kommuner i länet så ligger Vaggeryds kommun mycket bra till med 22 enheter, varav 19 är kommunala. Andelen certifierade kommunala enheter är 61 %. I den kommunala verksamheten finns totalt 31 enheter att certifiera. Jönköping har 33 certifierade enheter.

Figur. Certifierade Grön Flagg-enheter i Vaggeryds kommun. Totalt 22 st är certifierade varav 19 st är kommunala enheter. Källa: Håll Sverige Rent

Utvecklingsbehov och fortsatt arbete

Miljöarbetet är igång och på väg att etablera sig inom fler områden och kommunala verksamheter jämfört med för ett par år sedan. Arbetet med framtagande och genom-

förande av energi- och klimatstrategin har hjälpt till och nu fortsätter arbetet. Övergripande kan man se några områden, både processer och fysiska åtgärder, där det finns förbättringspotential.

Inkludera miljöperspektiv

Genom energi- och klimatstrategin har integreringen av miljöarbetet i verksamheterna ökat. Alla nämnder och bolag har ansvar för åtgärder och riktlinjer och det hjälper till i genomförandet. Arbetet med att inkludera miljöperspektiv i verksamheterna behöver dock fortsätta. Det är också angeläget att ha fortsatt fokus i budgetprocessen och att avsätta resurser och medel.

Miljöåtgärder

Förutom förbättring av processer och strukturer i miljöarbetet måste det också ske konkreta åtgärder som ger miljönytta. Med den nyligen antagna energi- och klimatstrategin med de 53 åtgärderna som utgångspunkt finns förutsättningar att på sikt också få miljönytta. Ständig förbättring är ett nyckelord i organisationen.

Kompetensutveckling

Kompetensutveckling inom miljöområdet kan ske inom flera områden. Det kan handla om allmänna kunskaper om resursanvändningsfrågor och specifika kunskapsområden som miljö- och energiteknik, upphandlingsarbete m m.

Rapportera och kvalitetsförbättra

Att kunna verifiera att t ex energiinsatser i byggnader och transporter som görs också ger önskat resultat bygger förutom på kraftfulla insatser, även på att datakvaliteten är bra. Arbetet med kvalitetsförbättring av förbrukningsdata fortsätter. Energi-effektiviseringsstödet som betalas av Energimyndigheten innebär att förbrukningsuppgifter årligen ska rapporteras in.

Samverka

Resurserna för miljöarbetet är begränsade och därför behöver miljöarbetet kännetecknas av samverkan över gränserna, där man ger varandra tips, råd och inspiration. Att stötta och inspirera varandra över de organisatoriska gränserna måste bli vanligare.

Visions- och kvalitetsarbetet

I kommunens vision för 2020 som antogs av kommunfullmäktige i februari 2013 ingår hållbarhet som ett ledord. Visions- och kvalitetsarbetet tar nu fart i kommun-koncernen och miljöarbetet kan dra nytta av detta.

Nytt miljöprogram

Kommunen behöver ett nytt samlat miljöprogram för det strategiska miljöarbetet. Programmet kommer att utgå från miljökvalitetsmålen och samla även det som ingår i energi- och klimatstrategin. Åtgärderna i de regionala åtgärdsprogrammen är också en mycket central utgångspunkt för det nya miljöprogrammet. Programmet bör arbetas fram och antas under mandatperioden och inriktningen är att arbetet startar 2013.

Energi- och klimatstrategin

Mål Begränsad klimatpåverkan

Transporter – redovisning av 2010, 2011 och 2012

Organisation	Antal personbilar (leasing/hyra och ägda)	Antal personbilar som är miljöbil*** (leasing/hyra och ägda)	Antal lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda)	Antal lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda) som är miljöbil***	Årsförbrukning av drivmedel för personbilar och lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda) (m ³)	Energiförbrukning personbilar och lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda) (MWh)	Körda km med personbilar och lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda) (km)	Körda km i tjänsten med anställdas privata bilar (km)
Kommunledningskontoret 2010	4	0	1	0	Bensin 1,5* Diesel 4,504 Etanol 0	13,41 44,00 0,00	67 620*	39 610
Kommunledningskontoret 2011	3	0	1	0	Bensin 0,762 Diesel 4,547 Etanol 0	6,81 44,42 0,00	66 489	55 397
Kommunledningskontoret 2012	3	1	1	0	Bensin 0,609 Diesel 4,459 Etanol 0	5,44 43,56 0,00	63 752	63 965

Räddningstjänsten 2010	2	0	4	0	Bensin 3,6* Diesel 3,198* Etanol 0	32,18 31,24 0,00	67980*	0
Räddningstjänsten 2011	2	0	5	0	Bensin 1,3 Diesel 4,8 Etanol 0	11,62 46,90 0,00	82 500	0
Räddningstjänsten 2012	2	0	5	0	Bensin 0,4 Diesel 4,600 Etanol 0	3,58 44,94 0,00	46 300	1 092

Miljö- och byggförv. 2010	1	0	0	0	Bensin 0,240 Diesel 0,183 Etanol 0	2,15 1,79 0,00	8 363	22 363
Miljö- och byggförv. 2011	1	1	0	0	Bensin 0 Diesel 0,524 Etanol 0	0,00 5,12 0,00	9 845	18 919

Miljö- och byggförv. 2012	1	1	0	0	Bensin 0	0,00	10 234	8 979
					Diesel 0,512	5,00		
					Etanol 0	0,00		

KFN 2010	0	0	0	0	0	0,00	0	35 000
KFN 2011	0	0	0	0	0	0,00	0	39 385
KFN 2012	0	0	0	0	0	0,00	0	20 993

Vård- och omsorgsförv. 2010	12	9	1	0	VO+IFO: Bensin 13,10265 Diesel 6,73407 Etanol 15,30582	117,14 65,79 99,49	374 022*	84 286
Vård- och omsorgsförv. 2011	12	10	1	0	Bensin 5,94 Diesel 11,16 Etanol 10,42	53,10 109,03 67,73	332 698	61 080
Vård- och omsorgsförv. 2012	15	13	2	0	Bensin 3,35 Diesel 17,42 Etanol 2,33	29,95 170,19 15,15	351 081**	50 026
Individ- och familje- omsorgsförv. 2010	2	1	0	0	Se VO	Se VO	44 000	22 142
Individ- och familje- omsorgsförv. 2011	2	2	0	0	Bensin 0 Diesel 2,242 Etanol 9,42009	0,00 21,90 61,23	27 271	21 810
Individ- och familje- omsorgsförv. 2012	2	2	0	0	Bensin 0 Diesel 2,3655 Etanol 0	0 23,11 0	56 806	12 239
Barn- och utbildningsförv. 2010	1	0	3	0	Bensin 1,574 Diesel 5,276 Etanol 0	14,07 51,55 0,00	52 522	151 218

Barn- och utbildningsförv. 2011	2	0	3	0	Bensin 3,105 Diesel 6,387 Etanol 0	27,76 62,40 0,00	77 029	139 991
Barn- och utbildningsförv. 2012	2	0	3	0	Bensin 0,908 Diesel 7,898 Etanol 0	14,07 77,16 0,00	74 079	138 989

Tekniska förv. 2010	1	1	14	0	Redovisas samma som för 2011*: Bensin 3,3* Diesel 20,8* Etanol 0	Redovisas samma som 2011*: 29,50 203,22 0	Redovisas samma uppgift som 2011*: 245 363*	66 785
Tekniska förv. 2011	1	1	15	0	Uppgiften har beräknats**: Bensin 3,3** Diesel 20,8** Etanol 0	Uppgiften har beräknats: 29,502 203,216 0	245 363	59 721
Tekniska förv. 2012	1	1	16	1	Bensin 2,727** Diesel 20,122** Etanol 0	24,38 196,59 0	231 523	55 310

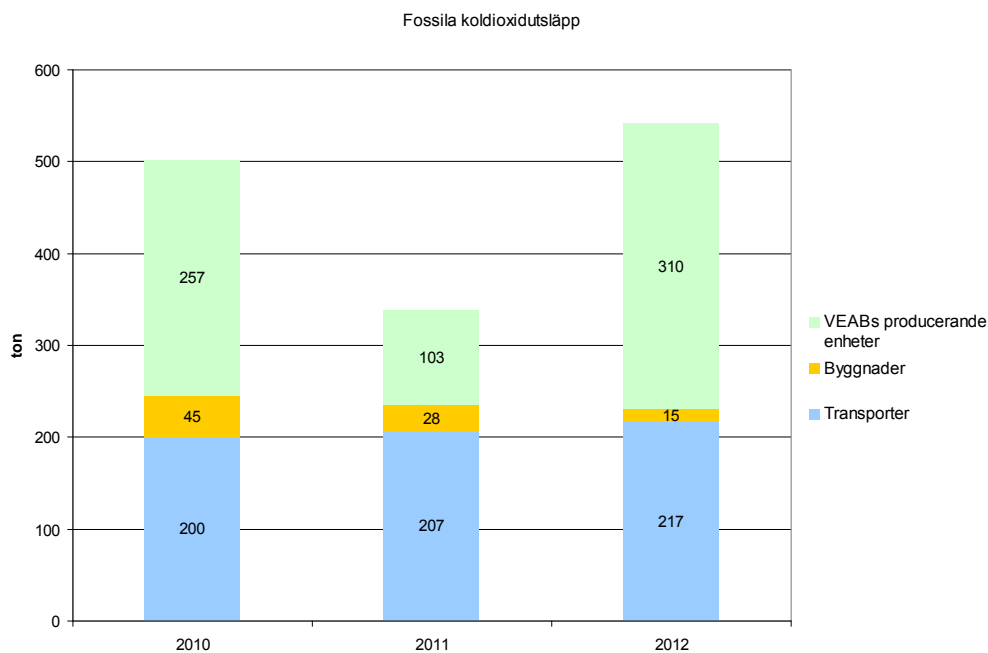
Elverket 2010	2	0	5	0	Bensin 0,67 Diesel 8,721 Etanol 0	5,99 85,20 0,00	79873	3570
Elverket 2011	2	0	4	0	Bensin 0,71 Diesel 7,727 Etanol 0	6,35 75,49 0,00	84620	4830
Elverket 2012	0	0	4	0	Bensin 0,86 Diesel 5,808 Etanol 0	7,69 56,74 0,00	58 979	0
Summa alla förvaltningar 2010	25	11	28	0	Bensin 23,987* Diesel 49,416* Etanol 15,306*	214,44 482,79 99,49	939 743*	424 974
Summa alla förvaltningar 2011	25	14	29	0	Bensin 15,117**	135,15	925 815	401 133

					Diesel 58,187**	568,49		
					Etanol 19,84**	128,96		
Summa alla förvaltningar 2012	26	18	31	1	Bensin 8,854**	79,15	894 754**	351 593
					Diesel 63,185**	617,32		
					Etanol 2,33	15,15		

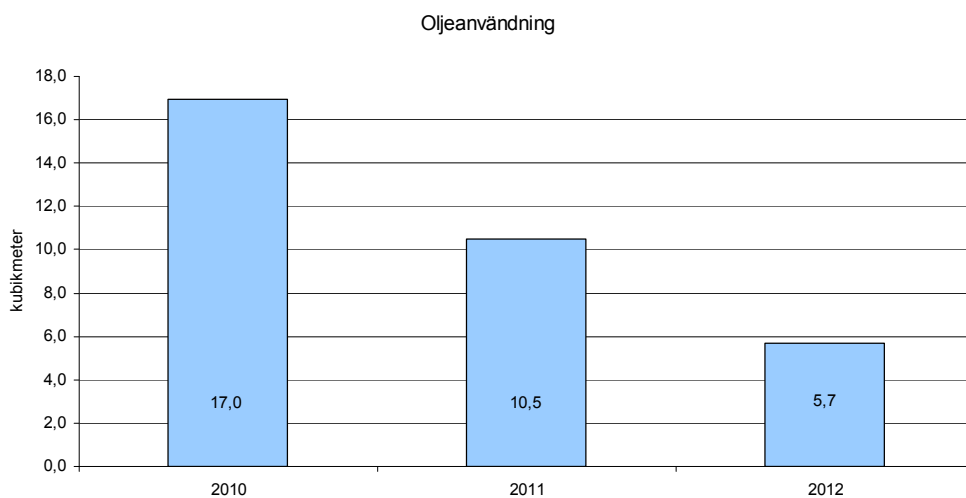
VEAB 2010	1	1	3	0	Bensin 0,326	2,91	35 600*	6 485
					Diesel 1,96	19,15		
					Etanol 0,26	1,69		
VEAB 2011	1	1	4	0	Bensin 0,32	2,86	47 780	7 775
					Diesel 3,52	34,39		
					Etanol 0,63	4,10		
VEAB 2012	5	1	4	0	Bensin 0,35	3,13	75 990	10 989
					Diesel 6,17	60,28		
					Etanol 0,3	1,95		
VSBö 2010	1	0	8	0	Bensin 6,2	55,43	56 828	10 420
					Diesel 0	0,00		
					Etanol 0	0,00		
VSBö 2011	1	0	8	0	Bensin 5,9	52,75	58 182	12 093
					Diesel 4,8	46,90		
					Etanol 0	0,00		
VSBö 2012	1	0	9	0	Bensin 5,2	46,49	55 013	13 973
					Diesel 4,5	43,97		
					Etanol 0	0,00		
Totalsumma 2010	27	12	39	0	Bensin 30,513*	272,79	1 032 171*	499 891
					Diesel 51,376*	501,94		
					Etanol 15,566*	101,18		
Totalsumma 2011	27	15	41	0	Bensin 21,337**	190,75	1 031 777	421 001
					Diesel 61,897**	604,73		
					Etanol 20,47**	133,06		
Totalsumma 2012	32	19	44	1	Bensin 14,404**	128,77	1 023 757**	376 555
					Diesel 73,855**	721,56		
					Etanol 2,66	17,29		

- * Uppgiften är ett antagande.
 - ** Uppgiften är en beräkning.
 - *** Miljöbil definieras enligt förordning 2009:1.
- Vissa uppgifter är cirkauppgifter.

Inriktningsmål nr 1. Fossilbränslefritt

Figur. Fossila koldioxidutsläpp från Vaggeryds Energi ABs värmeverk, fastighetens lokalbestånd samt verksamheternas transporter. Källa: Förvaltningar och kommunala bolag

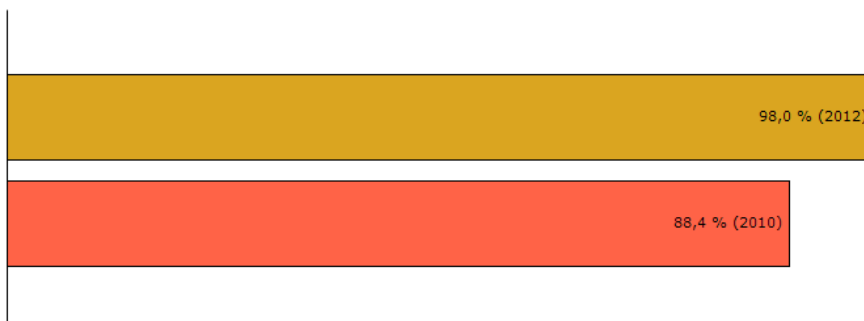

Figur. Oljeanvändning för uppvärmning i lokaler som fastighetsenheten förvaltar. Källa: Fastighetsenheten

Inköpt fossil energi/inköpt energi totalt för transporter

Förändring jämfört med 2010: +11,36 %

Personbilsregistrerade fordon och lätta lastbilar sammantaget.

Detaljerat mål nr 1. Energianvändning för transporter

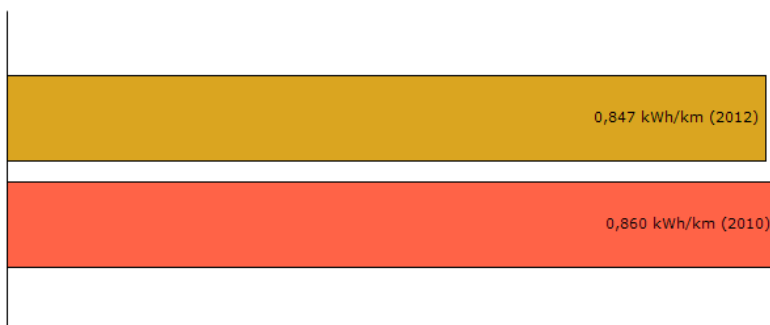
	2010	2011	2012
Energianvändning för transporter totalt i kommunkoncernen (MWh)	875,91	928,54	867,63

Målet för energianvändningen är att minska med 5 %, vilket motsvarar 43,8 MWh, fram till 2014 jämfört med basåret 2010. Minskningen hittills är ca 1 %.

Total energianvändning/km personbil (ej privatbilar)

Förändring jämfört med 2010: 0 %

Personbilsregistrerade fordon och lätta lastbilar sammantaget.

Detaljerat mål nr 2. Körd sträcka

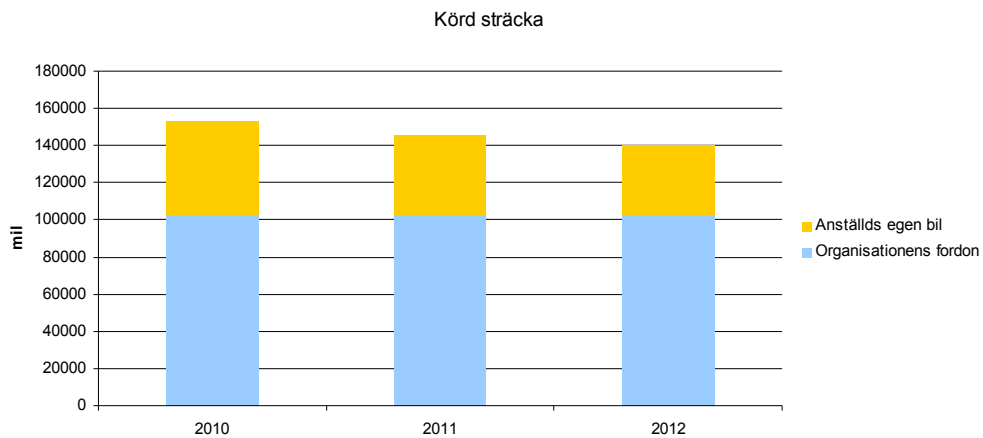
Körda mil totalt i kommunkoncernen	2010	2011	2012
Personbilar och lätta lastbilar (leasing/hyra och ägda) (mil)	103 217*	103 178	102 576**
Anställdas privata bilar (mil)	49 989	42 100	37 656
Summa	150 320	145 278	140 232

* Innehåller antaganden.

** Ett par beräkningar över körd sträcka ingår.

Målet för 2014 är att minska den körda sträckan med 3 800 mil, vilket motsvarar 2,5 % jämfört med basåret 2010. Minskningen är hittills 10 000 mil och merparten av minskningen har skett med privat bil i tjänsten. Med ytterligare fokusering på plane-

ring, samordning och resfria möten kan förhoppningsvis minskningen fortsätta. Det är viktigt att fortsätta arbetet med att redovisa körjournaler.

Detaljerat mål nr 3. Miljöbilar och mål nr 4. Elbilar

Målet för miljöbilar 2014 är 75 %. 2012 är 59 % av personbilarna miljöbilar vilket motsvarar 19 st av totalt 32 st. Det har skett en ökning från 44 % som var andelen 2010.

Andel miljöbilar (%)	2010	2011	2012
Av personbilar	44	56	59
Av lätta lastbilar	0	0	2,3

Källa: Förvaltningar och kommunala bolag

1 st miljöbil finns bland de 44 lätta lastbilarna och det är tekniskas nya elbil. Målet för antalet elbilar år 2014 är tre st.

Nya miljöbilsregler började gälla 2013. När bilar byts ut är inriktningen att de ska bytas till miljöbilar som klarar den nya miljöbilsdefinitionen.

Fordon med alternativa drivmedel

2010 fanns det 9 st etanolbilar i drift. 2011 hade siffran sjunkit till 6 st och vid slutet av 2012 var siffran nere på 5 fordon. VEAB och tekniska kontoret har vardera en etanolbil men det är bara VEAB som kör på etanol. Vård- och omsorgsförvaltningen har två etanolbilar och de använder etanol. Tekniska kontoret köpte i november 2012 en elbil – en Renault Kangoo. Det ska bli intressant att följa hur elbilen används och ta del av erfarenheterna från vatten- och avloppsavdelningen.

	2010	2011	2012
Antal fordon med alternativa drivmedel (etanol och el)	9	6	5

Källa: Förvaltningar och kommunala bolag

Mål Frisk luft

Detaljerat mål nr 1. Luftkvalitet

Målet är att miljökvalitetsnormerna ska klaras och att luftkvaliteten ska vara god. Kvaliteten ska kunna verifieras senast 2014 genom mätning, beräkning eller objektiv bedömning.

Samverkansområdet för luftkvalitetskontroll påbörjar sin verksamhet 2013 så snart finns det möjlighet att följa upp målet.

Mål God bebyggd miljö

Byggnader – redovisning av 2010, 2011 och 2012

Fastighetsenhetens lokalbestånd

Organisation	Area lokaler och bostäder (kvm A-temp)	Köpt energi ägda lokaler och bostäder (kWh) klimatkor.	Köpt energi ägda lokaler och bostäder (kWh) faktiska värden	Bränslemix avseende köpt fjärrvärme	Förnybar köpt el (kWh)	Total energikostnad för värme och el (kr)
Kommunala förvaltningar 2010	101 387 m ² A-temp	Fjärrvärme: 7 775 164	Fjärrvärme: 8 097 570 Olja: 169 650 Biobränsle: 759 120 El: 6 229 349 Σ 15 255 689	Biobränsle: 98,8 % Olja: 1,2 %	Nordisk elmix 25,3%: 1 576 025	Värme: fjärrvärme 4 862 000 olja 284 000 biobränsle 271 000 El: 6 656 000 Σ 12 073 000
Kommunala förvaltningar 2011	103 641 m ² A-temp	Fjärrvärme: 7 929 816	Fjärrvärme: 7 146 583 Olja: 104 790 Biobränsle: 767 088 El: 5 677 837 Σ 13 696 298	Biobränsle: 99,45% Olja: 0,55%	Nordisk elmix** 25,3%: 1 436 493	Värme: fjärrvärme 4 505 000 olja 317 923 biobränsle 272 000 El: 6 902 180 Σ 11 997 103
Kommunala förvaltningar 2012	105 001 m ² A-temp	Fjärrvärme: 8 783 017	Fjärrvärme: 9 299 936 Olja: 57 120 Biobränsle: 759 648 El: 5 809 814 Σ 15 926 518	Biobränsle: 98,76 % Olja: 1,24 %	Nordisk elmix*** 22,7% förnybart: 1 318 828	Värme: fjärrvärme 4 984 182 olja 56 082 biobränsle 255 593 El: 5 767 686 Σ 11 063 543

VEAB

Organisation	Area lokaler och bostäder (kvm A-temp)	Köpt energi ägda lokaler och bostäder (kWh) klimatcorr.	Köpt energi ägda lokaler och bostäder (kWh) faktiska värden	Bränslemix avseende köpt fjärrvärme	Förnybar köpt el (kWh)	Total energikostnad för värme och el (kr)
VEAB 2010	1 224 m ² A-temp	Fjärrvärme: 100 000	Fjärrvärme: 119 718* Olja: 0 Biobränsle: 0 El: 95 065* Σ 214 783	Biobränsle: 98,8 % Olja: 1,2 %	Nordisk elmix 25,3%: 24 051	Värme: fjärrvärme 73 372 olja 0 biobränsle 0 El: 80 222 Σ 153 594
VEAB 2011	1 224 m ² A-temp	Fjärrvärme: 108570	Fjärrvärme: 94 458* Olja: 0 Biobränsle: 0 El: 88 737* Σ 183 195	Biobränsle: 99,45 % Olja: 0,55 %	Del av året Nordisk elmix** och resten av året ursprungsmärkt Klimatvänlig el 39 500	Värme: fjärrvärme 64 458 olja 0 biobränsle 0 El: 68 409 Σ 132 867
VEAB 2012	1 224 m ² A-temp	Fjärrvärme: 103 383	Fjärrvärme: 100 284 Olja: 0 Biobränsle: 0 El: 90 612 Σ 190 896	Biobränsle: 98,76 % Olja: 1,24 %	90 612	Värme: fjärrvärme uppg. ej redovisad olja 0 biobränsle 0 El: uppg. ej redovisad Σ uppg. ej redovisad

VSBo

Organisation	Area lokaler och bostäder (kvm A-temp)	Köpt energi ägda lokaler och bostäder (kWh) klimatcorr.	Köpt energi ägda lokaler och bostäder (kWh) faktiska värden	Bränslemix avseende köpt fjärrvärme	Förnybar köpt el (kWh)	Total energikostnad för värme och el (kr)
VSBo 2010	83 835 m ² A-temp	Fjärrvärme: 9 588 000	Fjärrvärme: 10 323 000 Olja: 0 Biobränsle: 0 El: 1 818 461 Σ 12 141 461	Biobränsle: 98,8 % Olja: 1,2%	Nordisk elmix 25,3%: 460 071	Värme: fjärrvärme 7 059 873 olja 0 biobränsle 0 El: 3 097 929 Σ 10 157 802
VSBo 2011	85 402 m ² A-temp	Fjärrvärme: 9 833 000	Fjärrvärme: 9 210 000 Olja: 0 Biobränsle: 0 El: 1 642 714 Σ 10 852 714	Biobränsle: 99,45 % Olja: 0,55 %	Nordisk elmix** 25,3%: 415 607	Värme: fjärrvärme 6 615 254 olja 0 biobränsle 0 El: 2 670 666 Σ 9 285 920
VSBo 2012	85 402 m ² A-temp	Fjärrvärme: 9 905 000	Fjärrvärme: 9 777 000 Olja: 0 Biobränsle: 0 El: 1 619 473 Σ 11 396 473	Biobränsle: 98,76 % Olja: 1,24 %	Nordisk elmix *** 22,7% förnybart: 367 620	Värme: fjärrvärme 7 148 668 olja 0 biobränsle 0 El: 2 602 821 Σ 9 751 489

* Förbrukning i VEABs producerande enheter ingår ej.

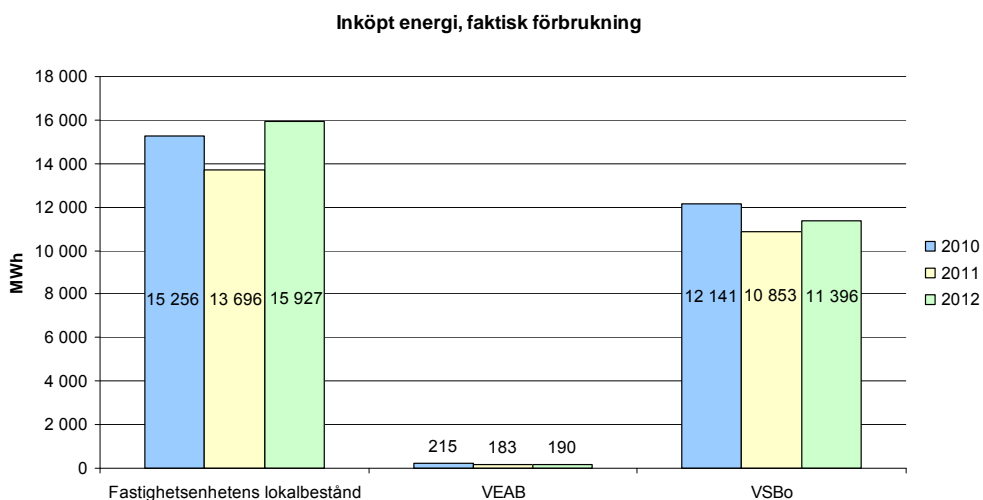
** Nordisk elmix för 2010 har använts.

*** Nordisk elmix för 2011 har använts.

Detaljerat mål nr 1. Energianvändning för byggnader

Målet för byggnader i den kommunala verksamheten inklusive de kommunala bostaden är att energianvändningen ska minska med 10 % mellan 2010 och 2014. Detta motsvarar 2 761 MWh från basåret 2010. Hittills är minskningen mindre än 1 %.

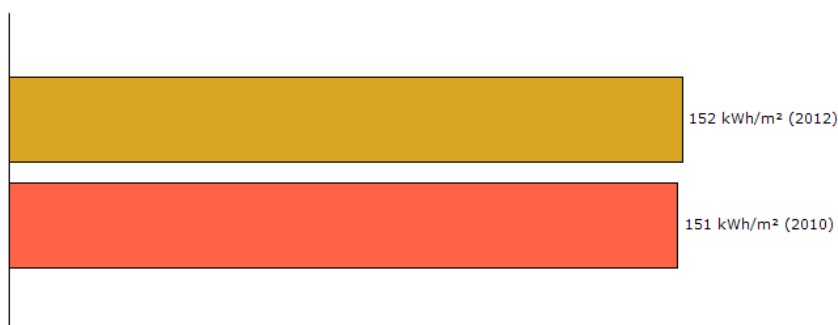
Inköpt energi, faktisk förbrukning (MWh)	2010	2011	2012
Fastighetsenhetens lokalbestånd	15 256	13 696	15 927
VEAB	215	183	190
VSBö	12 141	10 853	11 396
Summa	27 612	25 002	27 513

Figur. Inköpt energi till fastighetens lokalbestånd, VEABs verksamhet och VSBö.
Källa: Fastighetsenheten, VEAB och VSBö

Inköpt energi lokaler (2012): 152 kWh/m²

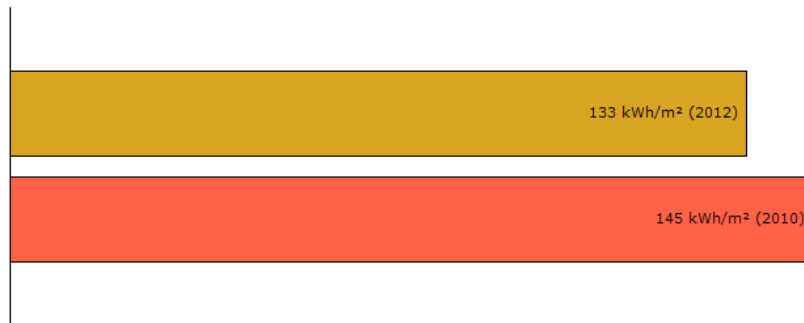
Förändring av den inköpta energin jämfört med 2010: 0,66 %

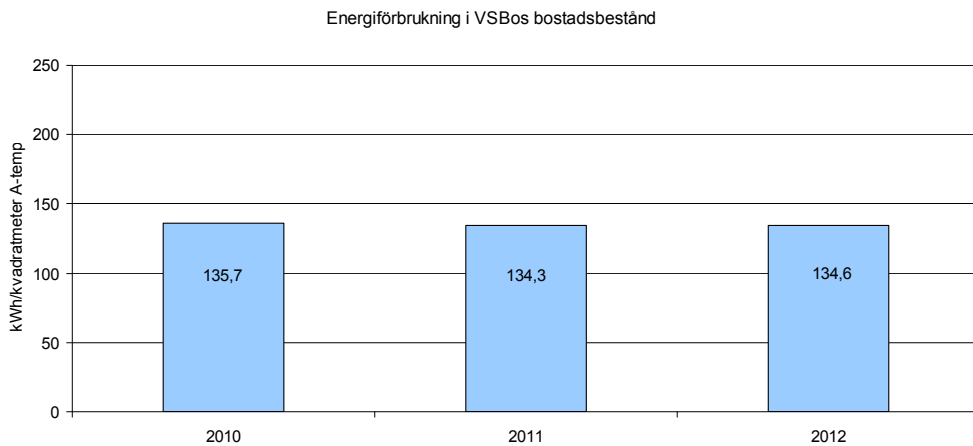
Normalårskorrigerad trend

Inköpt energi bostäder (2012): 133 kWh/m²

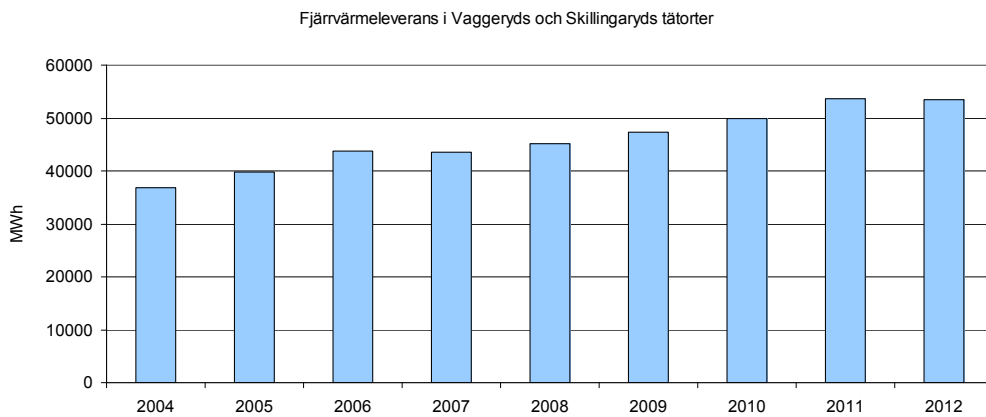
Förändring av den inköpta energin jämfört med 2010: -8,28 %

Normalårskorrigerad trend

Figur. Total energiförbrukning i VSBos bostadsbestånd. Förbrukningen är graddagskorrigerad och gäller A-tempyta (yta som värms till 10 grader eller varmare). Källa: VSBö

Figur. Total fjärrvärmel leverans i Vaggeryds och Skillingaryds tätorter. Källa: VEAB

Vatten- och avloppsverksamheten

Energiförbrukning (kWh)

Verksamhet	2010	2011	2012
Reningsverken (4 st)	925 150	830 103	851 503
Vattenverken (8 st)	280 152	313 273	478 044
Pumpstationer (20 st)	367 523	339 228	334 047
Tryckstegringsstation (1 st)	34 702	28 555	35 835
<i>Summa</i>	<i>1 607 527</i>	<i>1 511 159</i>	<i>1 699 429</i>

Movalla och Vaggeryds IP

	Fjärrvärmeförbrukning (kWh/år) klimatkorrigerat	Fjärrvärmeförbrukning (kWh/år) faktisk förbrukning	Elförbrukning (kWh/år)	Total energiförbrukning (kWh/år)	Total energikostnad för värme och el (kr)
Movalla 2010	337 927	301 048	501 164	802 212	Värme 165 861 El 558 443 Σ 724 304
Movalla 2011	156 829	181 126	489 333	670 459	Värme 114 509 El 529 029 Σ 643 538
Movalla 2012	61 998	63 907	443 206	507 133	Värme 63 232 El 475 843 Σ 539 075
Vaggeryds IP 2010	100 095	89 171	276 261	365 432	Värme 63 632 El 384 205 Σ 447 837
Vaggeryds IP 2011	61 454	70 975	505 367	576 342	Värme 60 118 El 580 645 Σ 640 763
Vaggeryds IP 2012	66 123	68 159	525 389	593 548	Värme 62 875 El 597 422 Σ 660 297

Åtgärdsöversikt

G = Åtgärden är helt genomförd

H = Åtgärden är till mer än hälften genomförd

P = Åtgärden är påbörjad

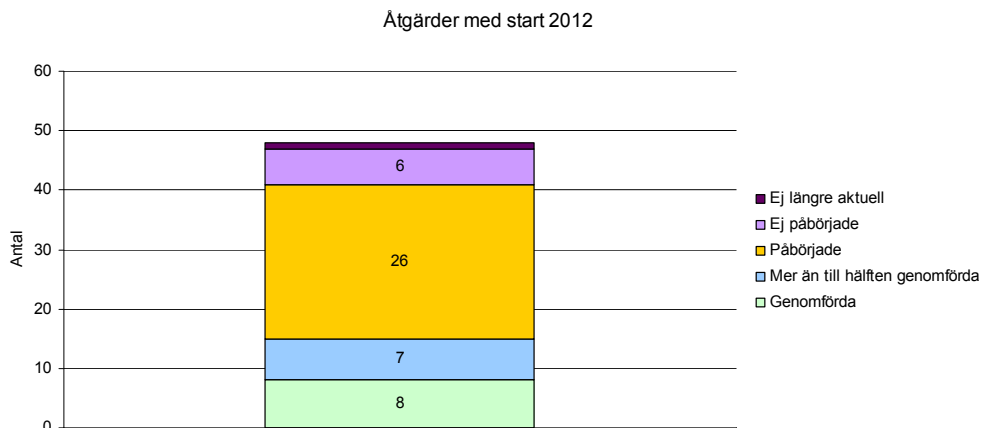
E = Åtgärden är ej påbörjad

48 åtgärder ska ha påbörjats 2012 och dessa har markerats.

Åtgärdsnummer	Begränsad klimatpåverkan	Genomförande 2012
	Alla nämnder/utskott och styrelser	
1	Öka kunskapen om miljö och i synnerhet energi och klimat	P
2	Utbilda för att miljöanpassa transporterna	P
3	Utbilda i sparsam körning	E
4	Öka andelen miljöanpassade fordon	P
5	Revidera reglemente och ägardirektiv	P
6	Kommunicera miljötips till personalen	E
7	Minska miljöpåverkan från varudistribution	P
	Barn- och utbildningsnämnden	
8	Att i hela BUNs verksamhet implementera dokumentet "Kommunens energi- och klimatstrategi - utifrån ett BUN-perspektiv"	H
	Kommunstyrelsen	
9	Utreda utökning av den kommunala bilpoolen	E
10	Marknadsföra Energicentrum A6:s verksamhet	G
11	Utreda införandet av en klimatkompensationsfond i kommunen	E
	Kultur- och fritidsnämnden	
12	Marknadsföra miljöinformation på biblioteken	H
	Miljö- och byggnämnden	
13	Informera invånarna om miljöfrågor och särskilt energi och klimat	G
	Socialnämnden	
14	Utveckla miljöarbetet inom vård- och omsorgsförvaltningens verksamhet	P
15	Implementera ruttplaneringsverktyg inom hemtjänsten	P
	Tekniska utskottet	

16	Köpa in elbil eller elmoped till tekniska förvaltningen	G
Frisk luft		
Miljö- och byggnämnden		
17	Kontrollera luftkvaliteten	P
18	Revidera riktlinjerna för småskalig fastbränsleeldning	P
God bebyggd miljö		
Alla nämnder/utskott och styrelser		
19	Utveckla upphandlingen	P
20	Utveckla och använda beställningssystemet för upphandlade varor och tjänster	H
21	Genomföra IT-åtgärder som minskar energi- och resursförbrukningen	H
Kommunstyrelsen		
22	Planera bebyggelsestrukturen så att transportbehovet minimeras och så att resande med kollektivtrafik, gång och cykel främjas	H
23	Ta fram ett planeringsunderlag om vardagens resor i kommunen	E
24	Verka för att Trafikverket elektrifierar bansträckan Värnamo-Jönköping och Vaggeryd-Nässjö	P
25	Verka för en utveckling av kollektivtrafiken	P
26	Verka för ökad andel vindkraft med lokalt ägande	P
27	Fortsätta med energieffektiviseringsåtgärder i de kommunala fastigheterna	P
28	Utveckla driftoptimeringen ytterligare för de kommunala fastigheterna	P
29	Byta ut de luftbehandlingssystem på Hjortsjöskolan, som saknar värmeåtervinning	P
30	Byta ut de luftbehandlingssystem på Fågelfors-skolan, som saknar värmeåtervinning	P
31	Byta ut luftbehandlingssystemet i Hoks Sporthall som saknar värmeåtervinning	P
32	Ersätta befintligt uppvärmningssystem som är direkt-el i Nyckelpigans förskola i Vaggeryd med ett varmvattensystem anslutet till fjärrvärmenätet	G
33	Inventera belysningsbeståndet i de kommunala fastigheterna	E
34	Ställa miljökrav vid nybyggnation och markför-	P

	säljning	
35	Utveckla miljöperspektiven i samband med exploateringsförfrågningar och i detaljplanearbetet	E
	Kultur- och fritidsnämnden	
36	Upprätta en energieffektiviseringsplan för Movala och Vaggeryds IP	E
37	Utreda möjligheten att producera förnyelsebar energi	E
	Miljö- och byggnämnden	
38	Genomföra tillsyn av energideklarationer	Ej längre aktuell
39	Lämna energiinformation i bygglovsprocessen	G
	Tekniska utskottet	
40	Upprätta cykelplan med förslag på utbyggnad och genomföra åtgärder	P
41	Undersöka samverkan om omhändertagande av matavfall och framställning av biogas	G
42	Införskaffa rörelsesensorer/närvarogivare i ett flertal av tekniska förvaltningens lokaler	P
43	Genomföra åtgärder på avloppsnätet för att begränsa inläckaget på spillvattenledningarna	E
44	Köpa in energieffektiva VA-maskiner	P
45	Utveckla reningsprocessen för avloppsvatten	P
46	Upprätta en handlingsplan för det gamla reningsverket i Vaggeryd	G
	VSBo	
47	Upprätta en energieffektiviseringsplan för VSBo:s fastigheter	P
48	Byta fönster i kvarteret Rönnbäret och kvarteret Staren i VSBo:s fastigheter	H
	VEAB	
49	Förtäta fjärrvärmenätet	P
50	Bygga ut fjärrvärmenätet	H
51	Tydliggöra fjärrvärmeplaneringens utbyggnads- och utredningsområden	P
52	Utreda möjligheten till förnyelsebar elenergiproduktion	P

Begränsad klimatpåverkan

1. Öka kunskapen om miljö och i synnerhet energi och klimat

Inledande moment ansvarar kommunledningskontoret för. Genomförandet ansvarar respektive förvaltning/bolag för.

P=Åtgärden är påbörjad.

Varje förvaltning och bolags behov av kompetensutveckling har inventerats hösten 2012. Detta ledde fram till ett seminarium den 30 november för förvaltningschefer och miljösamordnare där kompetensutvecklingsfrågorna diskuterades. Några av slutsatserna från seminariet var att det är viktigt att all personal får samma grund och att det finns ett gemensamt utbildningsmaterial. Därefter bör man fördjupa sig inom några områden:

- Styr- och reglerteknik för byggnader
- Miljöanpassa transporterna
- Resfria möten
- Sparsam körning

Nästa steg blir att återkoppla slutsatserna till förvaltningschefer/vd:ar och miljösamordnarna. Bland annat formerna för den grundläggande utbildningen återstår att klargöra. Arbetet ska mynna ut i en kompetensutvecklingsplan

En utbildningsdag ordnades för all personal inom barn- och utbildningsförvaltningen den 29 oktober 2012. Förmiddagen ägnades åt föreläsningar och eftermiddagen åt att varje arbetslag tog fram mål. Målen kommer att utvärderas i det systematiska kvalitetsarbetet.

Utbildning för driftstekniker är genomförd hösten 2011-mars 2012, fördelat på sju tillfällen. Fastighetsenhetens entreprenörer och VSBos driftstekniker deltog.

Den 1 oktober genomfördes det årliga halvdags-seminariet som vände sig till chefer och andra intresserade i kommunkoncernen. Programmet innehöll bland annat föreläsning med titeln "Vad triggas gröna beteendeförändringar – så går vi från ord till

handling”. Den politiskt antagna energi- och klimatstrategins innehåll presenterades och det lyftes att åtgärderna ska genomföras och riktlinjerna användas. Implementering och precisering vad riktlinjerna innebär och omfattar i respektive verksamhet är ett chefsansvar. Ett sätt att komma vidare är att ta upp miljö/hållbarhetsfrågor på arbetsplatsträffar och där gemensamt diskutera vad verksamheten kan tillföra i miljöarbetet.

2. Utbilda för att miljöanpassa transporterna

Inledande moment ansvarar kommunledningskontoret för. Genomförandet ansvarar respektive förvaltning/bolag för.

P=Åtgärden är påbörjad.

På alla arbetsplatser ska utbildning och diskussion genomföras om hur man i den egna verksamheten kan miljöanpassa transporterna. En konsult har upphandlats för att ta fram utbildningsmaterial och vägledning för dem som ska leda utbildningarna. Arbetet med utbildningsmaterialet påbörjas i februari 2013. Den grova tidplanen är att genomföra utbildningarna hösten 2013.

3. Utbilda i sparsam körning

Inledande moment ansvarar kommunledningskontoret för. Genomförandet ansvarar respektive förvaltning/bolag för.

E=Åtgärden är inte påbörjad.

Åtgärden ska enligt strategin genomföras 2013. Med största sannolikhet blir det förseningar eftersom åtgärd 2 ska genomföras först.

4. Öka andelen miljöanpassade fordon

Ansvarar gör respektive förvaltning/bolag.

P=Åtgärden är påbörjad.

Andelen miljöbilar av personbilarna ökar från 44 % 2010, 56 % 2011 och 59 % 2012. Målsättningen för 2014 är 75 %. Många av icke-miljöbilarna är personbilar som vi äger och som är relativt gamla. Leasing- och hyrbilar är till stor del miljöbilar. Den nya miljöbilsdefinitionen ställer ytterligare krav på snåla och effektiva fordon.

Bland de lätta lastbilarna finns bara en miljöbil av de totalt 44 fordonen och det är tekniskas nya elbil.

För mer info om respektive förvaltning/bolags innehav se tabellen på s 13-16.

5. Revidera reglemente och ägardirektiv

Ansvarar gör respektive förvaltning/bolag.

P=Åtgärden är påbörjad.

Översynen av nämndernas reglementen kommer att göras under våren 2013 i enlighet med tidigare avstämning med kommunstyrelsen.

6. Kommunicera miljötips till personalen

Inledande moment ansvarar kommunledningskontoret för. Genomförandet ansvarar respektive förvaltning/bolag för.

E=Åtgärden är inte påbörjad.

7. Minska miljöpåverkan från varudistribution

Ansvarar för delmomentet om färre beställningar gör respektive förvaltning/bolag. Kommunledningskontoret ansvarar för övriga delmoment.

P=Åtgärden är påbörjad.

- a) Beställarna har fått information när utbildningen av beställningssystemet genomfördes att det inte får ske småbeställningar. Upphandlingsenheten kontaktar beställarna om man ser att det återkommande sker mindre beställningar. Kultur- och fritidsförvaltningen redovisar att biblioteken valt att få leveranser en gång per vecka från Bibliotekstjänst.
- b) Diskussion har förts med leverantören av papper- och rengöringsmaterial samt leverantören av kontors- och lekmateriel om fordonsval och drivmedel. Frågan kan tas upp igen.
- c) Delåtgärden om att följa utvecklingen kring varudistributionscentraler och särskilt den i Värnamo kommun har inte genomförts.

8. Att i hela BUNs verksamhet implementera dokumentet "Kommunens energi- och klimatstrategi - utifrån ett BUN-perspektiv"

Ansvar: Barn- och utbildningsnämnden

H=Åtgärden är till mer än hälften genomförd.

I syfte att konkretisera dokumentet har förvaltningschefen i dialog med ledningsgruppen beslutat att följande fem mål sätts upp för mandatperioden (beslut 2012-05-09):

1. Minska pappersanvändandet med 10% (Gäller fr o m 13-01-01)
2. Öka återanvändning och minska våra inköp av leksaker och förbrukningsmaterial med 5%.
3. Alla skolor och förskolor ska ha Grön flagg.
4. Fenix genomför en årlig utställning kring miljöfrågor. Lämpligt att besöka för våra övriga verksamheter.
5. Genomföra lärarfortbildning i miljöfrågorna.

9. Utredda utökning av den kommunala bilpoolen

Ansvar: Kommunstyrelsen

E=Åtgärden är inte påbörjad.

Åtgärden ska enligt strategin påbörjas 2013. Det finns risk att åtgärden försenas.

10. Marknadsföra Energicentrum A6:s verksamhet

Ansvar: Kommunstyrelsen

G=Åtgärden är genomförd.

Under 2012 har Energicentrum A6 deltagit med utställning både på Earth Hour-dagen och Vaggerydsdagen. I bygglovsprövningen ingår fr o m 2012 att ett infoblad sänds till sökanden om Energicentrum A6:s verksamhet. Energicentrum A6 har också deltagit på näringslivsrådets lunchmöte i november 2012. Arbetet fortsätter med att de deltar på Earth Hour den 23 mars 2013 och att de ordnar energikväll för invånarna i kommunen den 24 april 2013.

11. Utredda införandet av en klimatkompensationsfond i kommunen

Ansvar: Kommunstyrelsen

E=Åtgärden är inte påbörjad.

12. Marknadsföra miljöinformation på biblioteken

Ansvar: Kultur- och fritidsnämnden

H=Åtgärden är till mer än hälften genomförd.

Invigningen av "Miljöhörnan" kommer att ske den 23 mars 2013. Invigningen är samtidigt som Earth Hour och kommer att ske på Fenix. Fler aktiviteter inom miljöområdet kommer att anordnas denna dag. Inredning för att skapa Miljöhörnan är beställd. Biblioteket avsätter en summa i budget för medier på temat Hållbar utveckling.

13. Informera invånarna om miljöfrågor och särskilt energi och klimat

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

G=Åtgärden är genomförd.

Aktiviteter som genomförts är:

- Kommunens tidning "Vaggeryds kommun informerar" har 2012 innehållt info om enskilda avlopp, biltvätt, grillning och trädgårdsskötsel.
- Förvaltningen ansvarade för ett miljöseminarium för allmänheten den 1 oktober på Fenix kultur- och kunskapscentrum. Caroline Pettersson, Camino, föreläste om " Vad triggas gröna beteendeförändringar"
- Tidningen +E – en tidning om energi, klimat och miljö – kommer fr o m 2012 ut med 4 nummer per år till alla hushåll i länet. Kostnaden är baserad på kommuninvånarantal och miljö- och byggnämnden finansierar Vaggeryds kommuns del med ca 7 000 kr/år. Tidningen är ett 3-årigt projekt.
- Energicentrum A6 som är kommunens energirådgivare har deltagit dels på Earth Hour-dagen den 31 mars, dels på Vaggerydsdagen den 25 augusti.

14. Utveckla miljöarbetet inom vård- och omsorgsförvaltningens verksamhet

Ansvar: Socialnämnden

P=Åtgärden är påbörjad.

En strukturell ansvarsfördelning i linjeorganisationens miljöarbete har förankrats. Chefer bidrar till att upprätthålla ett kontinuerligt miljötankande bl a vid arbetsplats-träffar. Kvalitetsombud, som är på väg att etableras på bred front i förvaltningen, är de som är drivande i hur miljöarbetet ska genomföras. Vaktmästaren är controller.

15. Implementera ruttplaneringsverktyg inom hemtjänsten

Ansvar: Socialnämnden

E=Åtgärden är inte påbörjad.

Vård- och omsorgsförvaltningen ska medverka i ett kommungemensamt projekt i länet kring effektivisering av transporter i hemtjänsten, där ruttplanering är en del. Projektstart sker våren 2013.

16. Köpa in elbil eller elmoped till tekniska förvaltningen

Ansvar: Tekniska utskottet

G=Åtgärden är genomförd.

Tekniska kontoret köpte i slutet av 2012 in en elbil av märket Renault Kangoo. Bilen används av personalen på vatten- och avloppsavdelningen och där främst av honom som byter och avläser vattenmätare i kommunen.

Frisk luft

17. Kontrollera luftkvaliteten

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

P=Åtgärden är påbörjad.

Arbetet med att bilda ett länsamverkansområde för luftkvalitetskontroll har pågått i länet under 2012. Upphandling av konsulter för att mäta och modellera är genomförd hösten 2012. Alla länets kommuner har beslutat att ingå i samverkansområdet och avtalsperioden inleds den 13 februari 2013. Perioden är på tre år. För Vaggeryds del innebär det bland annat att luftkvalitetsmätning sker via så kallad passiv mätning 2014.

18. Revidera riktlinjerna för småskalig fastbränsleeldning

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

P = Åtgärden är påbörjad.

Revideringen har startat.

God bebyggd miljö

19. Utveckla upphandlingen

Fördelning av ansvar, se energi- och klimatstrategin.

P = Åtgärden är påbörjad.

Upphandlingsenheten och förvaltningarna:

1. Någon riktad information om de produkt- och tjänsteområden som miljöstyrningsrådet arbetat fram specifika energikrav för är inte genomförd. På miljöseminariet den 1 oktober informerades om att avancerad kravnivå ska användas.
2. En lista med de prioriterade upphandlingarna för 2013 är upprättad. Dessa är däck, resetjänster, hyrbilar, kontorsmaterial och vitvaror inkl tvättmaskiner och torktumlare
3. Den nya rutinen om att avancerad kravnivå ska tillämpas och att samverka ska ske tillämpas. Arbetet är under fortsatt utveckling.
4. Upphandlingsenheten använder miljökriterier vid upphandlingarna och arbetet utvecklas allt eftersom. Svårt att få tillräcklig tid för förberedelser inför en upphandling.
5. Uppföljningar att avtalen följs sker kontinuerligt. Några uppföljningar på levererade produkter är inte genomförda.

Genomförda upphandlingar 2012 med miljökriterier är:

- Sjuk- och förbandsmaterial
- Bärbara och stationära datorer
- Transport- och anläggningstjänster
- Drivmedel
- Fordon

2013 kommer följande upphandlingar att genomföras:

- Däck
- Resetjänster
- Hyrbilar
- Kontorsmaterial
- Vitvaror inkl tvättmaskiner och torktumlare

VSBo

De flesta produkter som används i det dagliga arbetet avropar VSBo från HBV. HBV har avtal med drygt 140 leverantörer och är en ekonomisk förening som ägs av sina medlemmar, i huvudsak kommunala bostadsbolag. HBV har i egenskap av inköpscentral genomfört upphandlingar inom olika kategorier enligt LOU och dessa har resulterat i avtal som medlemmarna kan avropa från utan att behöva göra en egen upphandling. I enighet med reglerna i LOU gäller att villkor för hur avrop ska ske är på förhand bestämda.

HBV ska enligt sin miljöpolicy vara goda miljørådgivare. Krav ska ställas på leverantörerna att ta fram mera miljöinriktade produkter. Sedan december 2002 är HBV ett ISO 14001-certifierat företag.

20. Utveckla och använda beställningssystemet för upphandlade varor och tjänster

Fördelning av ansvar, se energi- och klimatstrategin.

H=Åtgärden är mer än till hälften genomförd.

Vid utbildningen av beställningssystemet för 150 beställare i organisationen som genomfördes i november 2012 poängterades att miljömärkta produkter ska beställas. I det nya systemet framgår det tydligt vilka produkter som har högre miljöprestanda jämfört med resterande inom produktgruppen. Det nya systemet underlättar verkligen för verksamheterna att följa riktlinjerna som finns i kommunfullmäktiges beslut.

Delåtgärder:

1. Fler produkter har inte lagts in i beställningssystemet.
2. Produkter med miljömärkning framgår av systemet.
3. Utbildning är genomförd vid ett tillfälle när systemet skulle tas i bruk. Utbildningar återkommer 1 gång per år.
4. Man har kommit igång i verksamheterna med att använda systemet. Livsmedel, kontors-, lek- och förbrukningsmaterial samt sjukvårdsmaterial finns inlagt i beställningssystemet, totalt 10 leverantörer med sina produkter är inlagda i systemet. Oftast är det 1-2 personer som är beställare på varje enhet.
5. Eftersom systemet varit igång så kort tid har det inte genomförts några uppföljningar eller återrapporteringar till verksamheterna vilka beställningar som gjorts i systemet.

21. Genomföra IT-åtgärder som minskar energi- och resursförbrukningen

Klk har huvudansvar i de kommunala förvaltningarna.

Bolagen ansvarar för sina verksamheter.

H=Åtgärden är mer än till hälften genomförd.

Under 2012 har följande åtgärder vidtagits eller påbörjats:

1. Antalet tunna klienter som datorarbetsplats har ytterligare utökats, vid årsskiftet handlade det om ca 75 st som betjänar ca 350 användare. Den tunna klienten drar en bråkdel av energimängden jämför med en vanlig dator.
Bedömning = H (ständig process)
2. Antalet fysiska servrar i vår serverhall har minskats med 18 st under det gångna året och ersatts med 3 st virtuella.
Under 2013 kommer arbetet med att minska antalet servrar att fortsätta, dock kommer vissa systems prestandakrav göra att alla system inte kommer att virtualiseras.
Bedömning = H (fortsatt process under 2013)
3. Arbetet med att få bort alla lokala skrivare har gett resultat och de flesta är nu ersatta av centrala kopiatorer med kortstyrning vilket ger både bättre ekonomi och lägre förbrukning av papper och toner.
Bedömning = H (fortsatt process under 2013)

22. Planera bebyggelsestrukturen så att transportbehovet minimeras och så att resande med kollektivtrafik, gång och cykel främjas

Ansvar: Kommunstyrelsen

H=Åtgärden är mer än till hälften genomförd.

Översiktsplanen 2012 föreslår ett antal olika förtätningstomter inom tätorterna. Under året har detaljplanen för Kvarnen-området i Vaggeryd antagits vilken är ett exempel på planering som åtgärden syftar till. Även byggnationen på Kaffegatan i Skillingaryd som påbörjades med markarbeten under hösten är ett bra exempel. Att hålla samman bebyggelsen, istället för att sprida ut, är angeläget.

En eventuell elektrifiering av järnvägen kan främja att ännu fler väljer att åka kollektivt och därmed en ökad efterfråga att bo på bra gång- och cykelavstånd till orternas stationer.

23. Ta fram ett planeringsunderlag om vardagens resor i kommunen

Ansvar: Kommunstyrelsen

E= Åtgärden är inte påbörjad.

Enligt strategin ska åtgärden genomföras 2013. Det är inte sannolikt att åtgärden hin- ner genomföras 2013.

24. Verka för att Trafikverket elektrifierar bansträckan Värnamo- Jönköping och Vaggeryd-Nässjö

Ansvar: Kommunstyrelsen

P=Åtgärden är påbörjad.

Utvecklingen av järnvägssträckan Värnamo-Jönköping och Vaggeryd-Nässjö, det så kallade Y:et, finns nu med bland de prioriterade projekten som pekats ut av region- förbund, kommuner och Trafikverket. Våren 2013 ska beslut om åtgärdernas genom- förande tas. Bedömningen är att arbetet med fjärrblockering och hastighetshöjning kan genomföras 2014.

25. Verka för en utveckling av kollektivtrafiken

Ansvar: Kommunstyrelsen

P=Åtgärden är påbörjad.

Det som genomförts är att kommunledningskontoret ber i ett motionssvar till kom- munfullmäktiges sammanträde den 25 februari 2013 om uppdrag att utreda möjlighe- terna till att införa anropsstyrd närtrafik för boende på landsbygden.

26. Verka för ökad andel vindkraft med lokalt ägande

Ansvar: Kommunstyrelsen

P=Åtgärden är påbörjad.

Vid möten med projektägare till vindkraftsanläggningar under året har framförts att kommunen har som syfte att öka engagemanget för vindkraften genom lokalt ägande. Diskussioner har även förts med Vaggeryds Energi om kommunens principiella håll- ning i frågan.

27. Fortsätta med energieffektiviseringsåtgärder i de kommunala fastig- heterna

Ansvar: Kommunstyrelsen

P=Åtgärden är påbörjad.

Hösten 2012 startade arbetet med inventering och att föreslå lämpliga åtgärder. Arbe- tet fortsätter och kommer pågå under första halvåret 2013. Arbetet kommer att mynna ut i en energikartläggningsrapport.

28. Utveckla driftoptimeringen ytterligare för de kommunala fastigheter- na

Ansvar: Kommunstyrelsen

P=Åtgärden är påbörjad.

Kurs för driftoptimering för driftsteknikerna genomfördes vintern 2011-2012. Fortsatt utveckling och utbildning sker med hjälp av egen personal.

29. Byta ut de luftbehandlingssystem på Hjortsjöskolan, som saknar värmeåtervinning

Ansvar: Kommunstyrelsen

P=Åtgärden är påbörjad.

Arbetet är påbörjat under 2012 och avslutas 2013. Fönster är bytta i matsalsbyggnaden och ytterväggarna tilläggsisolerade. Värmeåtervinningssystemet byts 2013.

30. Byta ut de luftbehandlingssystem på Fågelforsskolan, som saknar värmeåtervinning

Ansvar: Kommunstyrelsen

P=Åtgärden är påbörjad.

Arbetet är genomfört i 1914 års skola vilket hade högst prioritet. Aggregatbyte ska också ske i hemkunslokalen och i A-husets södra del. Exakt tidplan för detta är inte klar.

31. Byta ut luftbehandlingssystemet i Hoks Sporthall som saknar värmeåtervinning

Ansvar: Kommunstyrelsen

P=Åtgärden är påbörjad.

Arbetet är påbörjat i och med att entreprenaden är upphandlad. Arbetet sker våren 2013. Enligt strategin ska åtgärden genomföras 2013.

32. Ersätta befintligt uppvärmningssystem som är direkt-el i Nyckelpigans förskola i Vaggeryd med ett varmvattensystem anslutet till fjärrvärm nätet

Ansvar: Kommunstyrelsen

G=Åtgärden är genomförd.

Fjärrvärmens kopplades på i oktober. Tack vare installationen av fjärrvärme har elförbrukningen 2012 minskat med 49 000 kWh, jämfört med 2010 som var ett jämförbart år.

33. Inventera belysningsbeståndet i de kommunala fastigheterna

Ansvar: Kommunstyrelsen

E=Åtgärden är inte genomförd.

Åtgärden är enligt strategin tänkt att starta 2013 och förhoppningsvis kan detta fungera.

34. Ställa miljökrav vid nybyggnation och markförsäljning

Ansvar: Kommunstyrelsen

P=Åtgärden är påbörjad.

Miljöstrategen och fastighetschefen har deltagit i ett läns-gemensamt projekt om miljökriterier vid nybyggnation i egen kommunal regi och vid markanvisningar. Projektet mynnade ut i att certifieringssystemet Miljöbyggnad förordas.

Några kriterier för Vaggeryds kommuns egen byggnation har inte lagts fast. Vid upphandling av nya korttidsboendet i Vaggeryd i början av 2013 ingår energikrav och materialkriterier i förfrågan.

35. Utveckla miljöperspektiven i samband med exploateringsförfrågningar och i detaljplanarbetet

Ansvar: Kommunstyrelsen

E=Åtgärden är inte påbörjad.

Ambitionen är att under 2013 ta fram en arbetsmetod så att miljöperspektiven får en naturlig plattform i mark- och exploateringsarbetet. Syftet är framförallt att få upp frågorna om bättre miljöhänsyn på ett så tidigt stadiet i exploateringen som möjligt och på så vis undvika fördyrande omkostnader.

36. Upprätta en energieffektiviseringsplan för Movalla och Vaggeryds IP

Ansvar: Kultur- och fritidsnämnden

E=Åtgärden är inte påbörjad.

Avsikten är att samordna detta arbete med Fastighetsenheten och deras konsulthjälp.

37. Utredda möjligheten att producera förnyelsebar energi

Ansvar: Kultur- och fritidsnämnden

E=Åtgärden är inte påbörjad.

Åtgärd 36 kommer att påverka åtgärd 37. Solceller på t ex. sporthallstak kommer att utredas. I dagsläget saknas ekonomiska möjligheter att vidta åtgärder.

38. Genomföra tillsyn av energideklarationer

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

Åtgärden behöver inte genomföras.

Boverket tog över tillsynen fr o m 1 juli 2012. Det innebär att kommunen inte längre har något ansvar att följa upp och utöva tillsyn över energideklarationerna.

39. Lämna energiinformation i bygglovsprocessen

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

G=Åtgärden är genomförd.

Blad som informerar om Energicentrum A6 skickas till dem som söker bygglov i samband med att bekräftelse på inkommen ansökan skickas till sökanden. Vid det tekniska samrådet informeras också om verksamheten som Energicentrum A6 erbjuder samt att energiaspekten i allmänhet diskuteras.

40. Upprätta cykelplan med förslag på utbyggnad och genomföra åtgärder

Ansvar: Tekniska utskottet

P=Åtgärden är påbörjad.

En inventering av befintligt cykelnät är gjord. Inventeringen resulterade i ett kartunderlag där förslag på framtida cykelvägar synliggjordes utifrån tre olika prioriteringsgrader. Detta utkast presenterades för Tekniska Utskottet 2012-11-14. Tekniska Utskottet beslutade att de själva ska inkomma med synpunkter och tankar på förslag till GC-vägnät. Samtidigt har utkastet till ny cykelplan lämnats till ett antal rektorer, för att få förslag/åsikter från skolan, eftersom de är stora nyttjare av GC-vägarna. Enligt Johnny Johansson på BUN är man mycket positiva till att få vara med i framtagande av cykelplanen. Arbetsgrupper ska bildas ute på skolorna, och deras åsikter kommer att vägas in i det fortsatta arbetet med cykelplanen.

41. Undersöka samverkan om omhändertagande av matavfall och framställning av biogas

Ansvar: Tekniska utskottet

G=Åtgärden är genomförd.

Tekniska kontoret tog under våren 2012 kontakt med följande kommuner för diskussion om samarbete inom renhållning: Habo, Värnamo, Gnosjö, Mullsjö, Gislaved, Jönköping och VESU (Vetlanda, Eksjö, Sävsjö och Uppvidinge kommun). Vaggeryds kommun liksom VESU stod inför ny upphandling inom renhållning och slamtömning och efter beslut i tekniska utskottet inleddes ett samarbete med dessa kom-

muner där även Aneby kommun hade anslutits sig. Utsortering av matavfall var en viktig gemensam nämnare i samarbetet. Kommunstyrelsen beslutade att utsortering av matavfall skulle vara en framtida möjlighet. Detta resulterade i att Vaggeryds kommun fick gå ut med en självständig upphandling med option på utsortering av matavfall, med fortsättning av nuvarande system dvs. förbränning av hushållssoporna.

Ett informellt samarbete kvarstår med VESU, numera Avfall Småland där erfarenhet och tjänster utbyts. Parallellt med detta samarbete pågår en utredning i uppdrag från Habo, Mullsjö och GGVV-kommunerna (Gislaved, Gnosjö, Värnamo, Vaggeryd) där utredarens uppdrag blir att fastställa om ett formellt samarbete mellan kommunerna leder till ett mervärde för invånarna.

42. Införskaffa rörelsesensorer/närvarogivare i ett flertal av tekniska förvaltningens lokaler

Ansvar: Tekniska utskottet

P=Åtgärden är påbörjad.

Ett rum i Tekniska kontorets lokaler i Skillingehus har utrustats med rörelsesensor. Rörelsestyrd belysning har också installerats i Skillingaryds vattenverk, i Sturegatans tryckstegring samt i ett rum på Skillingaryds avloppsreningsverk.

43. Genomföra åtgärder på avlopps nätet för att begränsa inläckaget på spillvattenledningarna

Ansvar: Tekniska utskottet

E=Åtgärden är inte påbörjad.

Inga åtgärder genomförda under 2012 p g a bristande ekonomiska resurser.

44. Köpa in energieffektiva VA-maskiner

Ansvar: Tekniska utskottet

P=Åtgärden är påbörjad.

Nya energieffektiva pumpar har köpts in till den pumpstation som pumpar avloppsvattnet från Hok till Vaggeryd. Årsförbrukningen har tack vare dessa pumpar minskat med 10 000 kWh.

45. Utveckla reningsprocessen för avloppsvatten

Ansvar: Tekniska utskottet

P=Åtgärden är påbörjad.

Egenkontrollprogrammet för Skillingaryds avloppsreningsverk har reviderats under 2012. Syftet med egenkontrollprogrammet är att motverka och förebygga olägenheter och skador på människors hälsa eller miljön.

Under 2012 träffades 47 representanter från 22 av Sveriges kommuner för en nätverksträff i Skillingehus och på Skillingaryds reningsverk. Det var det så kallade Nätverket Bio-P som hade en träff och Vaggeryds kommun stod för värdskapet. Bio-P-nätverkets syfte är att främja erfarenhetsutbyte mellan kommuner som jobbar med biologisk fosforrening. Nätverket anordnar bland annat träffar med seminarier och gruppdiskussioner, gemensamma projekt och kurser samt tillhandahåller en bio-P-databas.

46. Upprätta en handlingsplan för det gamla reningsverket i Vaggeryd

Ansvar: Tekniska utskottet

G=Åtgärden är genomförd.

En handlingsplan är upprättad och har delgivits tekniska utskottet 2012-11-14. Handlingsplanen innefattar utöver rivning av delar eller hela reningsverket även omlägg-

ning av den bristfälliga spillvattenledningen i Smedbygatan. Tekniska utskottet beslutade om att nuvarande pumpstation behålls, att resterande delar av f.d. avloppsreningsverket rivs och att en ny ledning mellan Götarpsvägen och f.d. avloppsreningsverket utförs med hjälp av så kallad styrd borrning. Medel begärs i kommande investeringsbudget snarast möjligt med hänsyn till den miljöbelastning, som nuvarande ledningssystem ger upphov till.

47. Upprätta en energieffektiviseringsplan för VSBo:s fastigheter

Ansvar: VSBo

P=Åtgärden är påbörjad.

Konsult har på uppdrag av VSBo upprättat en energieffektiviseringsplan över VSBo:s fastigheter. Arbetet startade i oktober månad och slutfördes i december. Efter avslutat arbete kommer konsulten att lämna en rapport på samtliga fastigheter. Utifrån den rapporten kommer VSBo att plocka ut och åtgärda de fastigheter som anses vara i störst behov av att energieffektiviseras.

48. Byta fönster i kvarteret Rönnbäret och kvarteret Staren i VSBo:s fastigheter

Ansvar: VSBo

H=Åtgärden är mer än till hälften genomförd.

Under hösten utfördes fönsterbyte på Rönnbäret och delar av kvarteret Staren. Arbetet slutfördes den 6 november. Under 2013 planeras fönsterbyte på resterande del av Staren.

49. Förtäta fjärrvärmenätet

Ansvar: VEAB

P=Åtgärden är påbörjad.

10 st. nya kunder har anslutits till fjärrvärmenätet 2012. 2011 anslöt 16 nya kunder.

50. Bygga ut fjärrvärmenätet

Ansvar: VEAB

H=Åtgärden är mer än till hälften genomförd.

Utbyggnaden norrut i Skillingaryd, till Strömlunds nya snickerifabrik har färdigställts 2012. 10 st. nya kunder har anslutits till fjärrvärmenätet 2012.

51. Tydliggöra fjärrvärmeplaneringens utbyggnads- och utredningsområden

Ansvar: VEAB

P=Åtgärden är påbörjad.

Arbete med att uppdatera ritningsunderlaget och föra in i nytt system pågår.

52. Utredda möjligheten till förnyelsebar elenergiproduktion

Ansvar: VEAB

P=Åtgärden är påbörjad.

Vaggeryds Energi AB har föreslagit ett, med Vaggeryds kommun gemensamt, solcellsprojekt på nya förrådsbyggnaden, med genomförande 2013. Ett projekt som genom sin omfattning sätter Vaggeryds kommun och Vaggeryds Energi AB på kartan som förespråkare och aktörer för ett bättre klimat. Vaggeryds kommun har valt att inte delta/bidra.

Bolaget har diskuterat ägarskap i vindkraft i annan kommun men valt att avstå. Investering i vindkraft har tagits bort ur långtidsplanen för 2013-2015.

53. Köpa ursprungsmärkt förnyelsebar el till VEAB:s verksamhet

Ansvar: VEAB

G=Åtgärden är genomförd.

All el som köps in till Vaggeryds Energi AB:s verksamhet är nu förnyelsebar. Elen heter "Klimatvänlig". Revisorn kontrollerar och intygar att det utgörs av förnyelsebar el. Förutom från egen produktion från Götafors vattenkraftverk köper VEAB in ursprungsmärkt el, senast blev det vatten men det kan vara sol eller vind också.

Vaggeryds Energi har erbjudit Vaggeryds kommun, som köper el från VEAB, denna produkt, men hitintills utan framgång.

Riktlinjer

Riktlinjerna gäller för det dagliga arbetet i Vaggeryds kommun och för all personal. De är fördelade på 6 delområden och täcker in transporter, energi, källsortering, upp-handling och inköp, livsmedel samt resursanvändning. Riktlinjerna ger vägledning för miljöhänsynen i den kommunala verksamheten och hur man kan tillämpa miljömålen i det dagliga arbetet som anställd.

Riktlinjerna ska göras kända för anställda t ex vid arbetsplatsträffar och bör tas upp återkommande. Verksamheterna diskuterar riktlinjerna och hur de kan användas och implementerar det som är tillämpligt i den egna verksamheten.

Exempel som redovisats som visar på miljöhänsyn i det dagliga arbetet:

- Inom RäddSamF har man en mötesplattform via bridgit som möjliggör möten utan resande.
- Barn- och utbildningsförvaltningen genomförde i oktober 2012 en utbildningsdag för all personal. På förmiddagen var det föreläsningar och på eftermiddagen fick varje arbetslag tid att diskutera hållbarhetsfrågor.
- Miljöfrågorna ingår allt mer i arbetsplatsträffar (apt). Exempel är tekniska kontoret som tar upp miljö på samtliga apt. Bun-förvaltningen har tagit upp energifrågor som att släcka efter sig när man lämnar ett tomt rum samt att stänga dator och skärmar. I vård- och omsorgsförvaltningen har riktlinjerna tagits upp på arbetsplatsträffarna i vissa verksamheter men inte alla. Framöver ska miljö- och byggförvaltningen ta upp miljöriktlinjerna på apt, liksom VSBö.
- Skriftlig källsorteringsrutin har tagits fram för Skillingehus som vägleder hur avfallet ska hanteras.
- VEAB uppmuntrar kunder att nyttja e-faktura.

Miljöprogrammet

Redovisningen innehåller ett urval av miljöprogrammets mål och åtgärder. Att allt inte tagits med beror flera saker. Åtgärden kan vara genomförd, att ämnet/åtgärden finns med i energi- och klimatstrategin och redovisas där, att formuleringen är otydlig och att det därmed är svårt att förstå vad som avses eller att åtgärden inte längre upplevs aktuell.

De som är intresserade av att veta mer kan ta del av respektive nämnd/bolagsstyrelsens egen redovisning. Den har behandlats politiskt, oftast i februari 2013.

1. Begränsad klimatpåverkan

105. Vid all upphandling ska kommunen använda bästa miljöanpassade alternativ.

Upphandlingsarbetet är komplext och miljöperspektiven utvecklas allt eftersom. Den nya rutinen om att avancerad kravnivå gäller vid upphandlingar där energiprestanda ingår tillämpas. Fortsatt förbättring av arbetet sker. Det är svårt att få tillräcklig tid för förberedelser inför en upphandling. Uppföljningar att avtalen följs sker kontinuerligt. Det är inte genomfört någon uppföljning på levererade produkter.

Genomförda upphandlingar 2012 med miljökriterier är:

- Sjuk- och förbandsmaterial
- Bärbara och stationära datorer
- Transport- och anläggningstjänster
- Drivmedel
- Fordon

2013 kommer följande upphandlingar att genomföras:

- Däck
- Resetjänster
- Hyrbilar
- Kontorsmaterial
- Vitvaror inkl tvättmaskiner och torktumlare

Nytt beställningssystem för inköp av varor har tagits i bruk i november. Livsmedel, kontors-, lek- och förbrukningsmaterial samt sjukvårdsmaterial finns inlagt i beställningssystemet, totalt är det 10 leverantörer med sina produkter som är inlagda. I det nya systemet framgår det tydligt vilka produkter som har högre miljöprestanda jämfört med resterande inom produktgruppen. Det nya systemet underlättar verkligen för verksamheterna att följa riktlinjerna som finns i kommunfullmäktiges beslut.

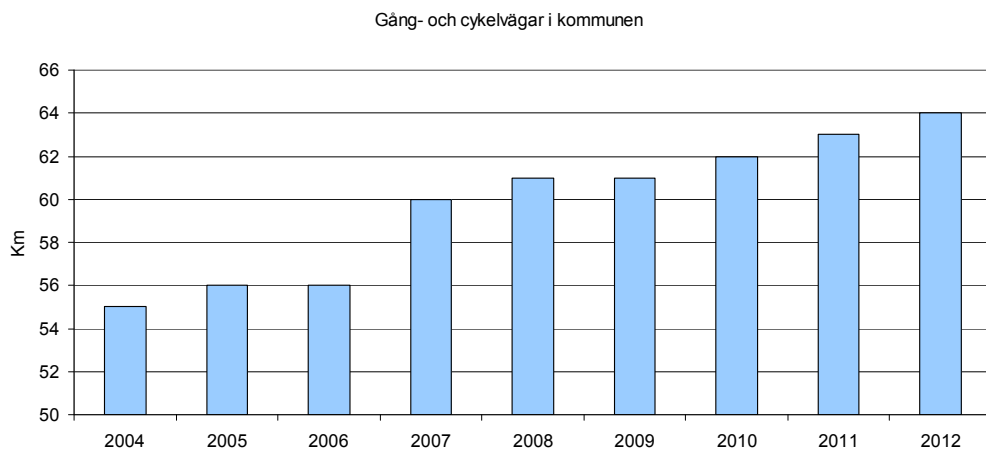
De flesta produkter som används i det dagliga arbetet avropas VSBo från HBV. HBV har avtal med drygt 140 leverantörer och är en ekonomisk förening som ägs av sina medlemmar, i huvudsak kommunala bostadsbolag. HBV har i egenskap av inköpscentral genomfört upphandlingar inom olika kategorier enligt LOU och dessa har resulterat i avtal som medlemmarna kan avropa från utan att behöva göra en egen upphandling. I enighet med reglerna i LOU gäller att villkor för hur avrop ska ske är i förhand bestämda.

HBV ska enligt sin miljöpolicy vara goda miljørådgivare. Krav ska ställas på leverantörerna att ta fram mera miljöinriktade produkter. Sedan december 2002 är HBV ett ISO 14001-certifierat företag.

110. Kommunen ska upprätta en klimatstrategi.

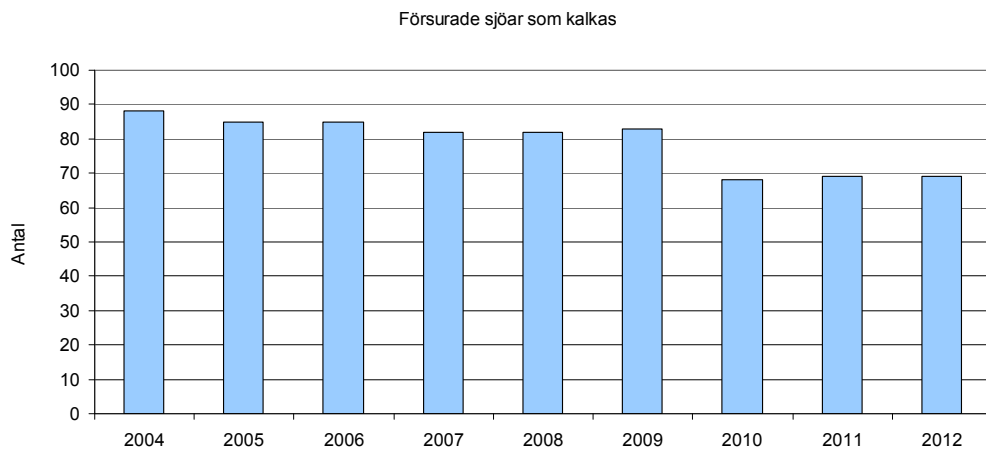
Energi- och klimatstrategin antogs av kommunfullmäktige i maj. Strategin omfattar kommunens egen verksamhet och innehåller tre miljö kvalitetsmål, 53 åtgärder samt riktlinjer för personalens vardagliga arbete. Genomförandet tar nu vid. För att förbättra förutsättningarna för genomförandet har det tydliggjorts att miljöaspekter/åtgärder ska inkluderas i budgetprocessen.

2. Frisk luft

3. Bara naturlig försurning

I Vaggeryds kommun kalkades 69 sjöar och 136 våtmarker 2012. Det är lika många sjöar och lika många våtmarker som 2011. Våtmarkerna har en sammanlagd yta på 256 ha.

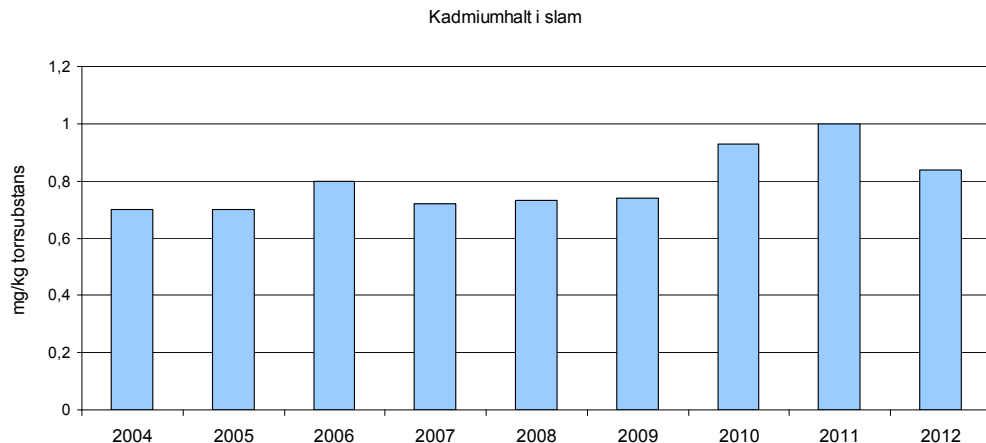

Källa: Miljö- och byggförvaltningen

4. Gifrfri miljö

Kadmium i avloppsslam

Den allmänna trenden är att användningen av kadmium i samhället minskar men trots det så sjunker inte halterna nämnvärt. Exempel på källor är livsmedel, uppladdningsbara batterier, konstnärsfärger och fordonstvättar.

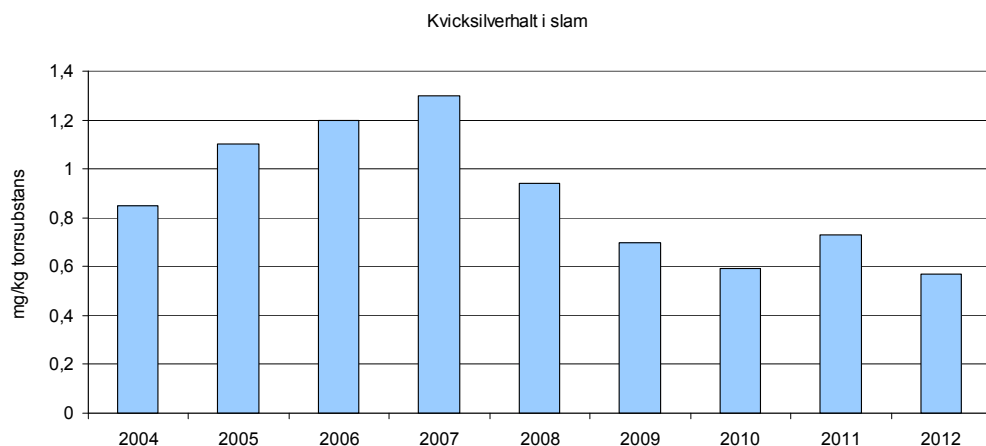

Figur. Kadmium i avloppsslam från Skillingarydsverket. Slam från alla reningsverken och enskilda brunnar från landsbygden transporteras till Skillingaryds avloppsreningsverk och behandlas där. Gränsvärdet är 2 mg/kg torrsubstans.

Källa: Tekniska kontoret

Kvicksilver i avloppsslam

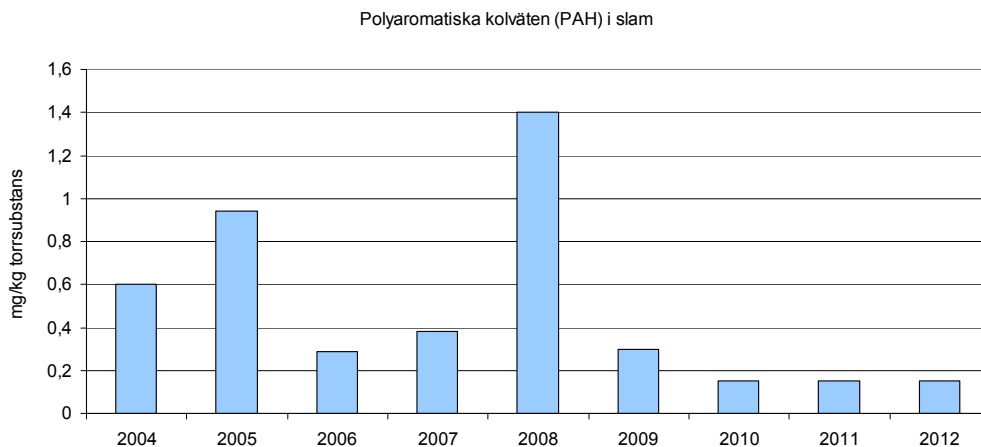
Gamla utsläpp av amalgam och annat som innehåller kvicksilver har lagrats i avloppssystemen. Detta bidrar än idag till förhöjda halter av kvicksilver i slam vid reningsverken. Även det amalgam som finns i våra tänder hamnar genom dagligt slitage i reningsverkens slam.

Figur. Kvicksilver i slam från Skillingarydsverket. Slam från alla reningsverken och enskilda brunnar från landsbygden transporteras till och behandlas på Skillingaryds avloppsreningsverk. Gränsvärdet är 2,5 mg/kg torrsubstans. Källa: Tekniska kontoret

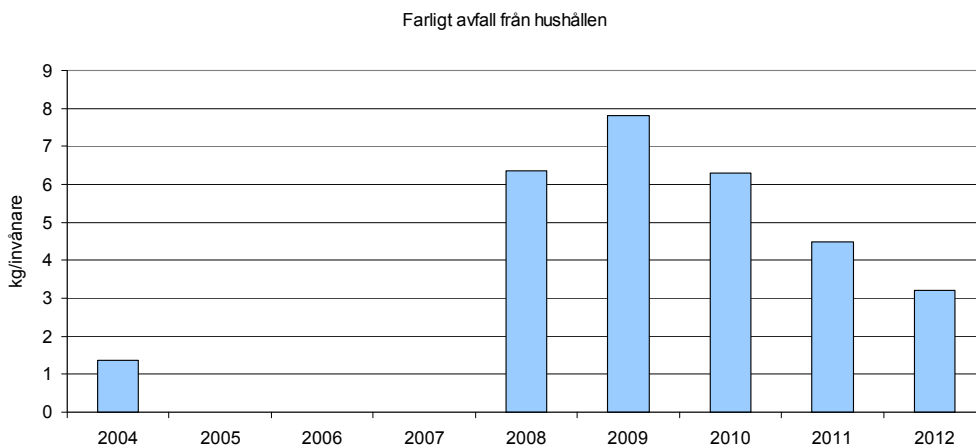
Polyaromatiska kolväten (PAH) i slam

Polyaromatiska kolväten finns i bildäck, asfalt och bilavgaser.

Figur. Polyaromatiska kolväten (PAH) i slam från Skillingarydsverket. Slam från alla reningsverken och enskilda brunnar från landsbygden transporteras till och behandlas på Skillingaryds avloppsreningsverk. Riktvärdet är 3 mg/kg torrsbstans. Källa: Tekniska kontoret

Hushållens farliga avfall

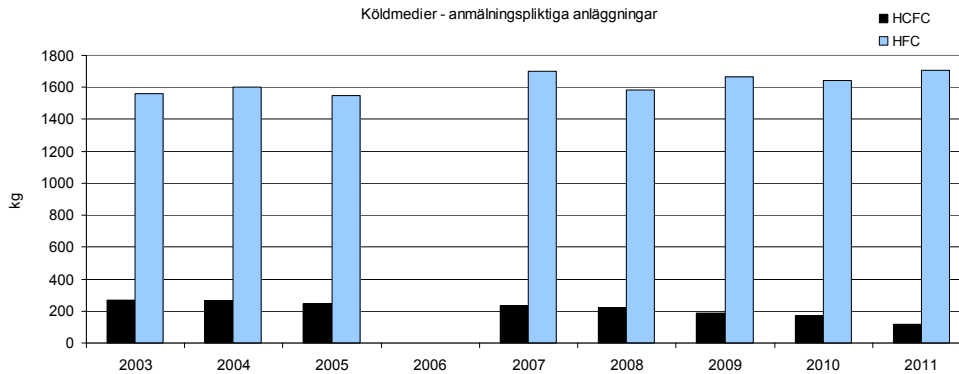
Figur. Insamlad mängd farligt avfall per invånare vid återvinningscentralen. Uppgifter från 2005, 2006 och 2007 saknas. Källa: Tekniska kontoret

5. Skyddande ozonskikt

501. Minskning av utsläpp genom övergång till mer miljövänliga köldmedier.

Miljö- och byggnämnden har tillsyn på anläggningar med mer än 10 kg installerade köldmedier. Varje år rapporterar verksamhetsutövarna till nämnden hur mycket som finns installerat och hur mycket som fyllts på under året. Mängden köldmedier som är ozonpåverkande har minskat kraftigt men de förekommer fortfarande och övergång till andra alternativ går långsamt. Tyvärr är de nya köldmedierna kraftigt klimatpåverkande.

39 anläggningar rapporterar årligen till miljö- och byggnämnden. Rapportering sker senast 31 mars. Minskningen av HCFC mellan 2010 och 2011 är från 168 kg till 118 kg.

Figur. Köldmedier i anmälningspliktiga anläggningar. Källa: Miljö- och byggförvaltningen

502. Kommunen ska om möjligt använda mer miljövänliga kylmedel än vad lagstiftningen kräver.

I den kommunala verksamheten (exkl de kommunala bolagen) så finns köldmedier i bl a värmepumpar, kylmaskinerna i tillagningsköket och i simhallarnas aggregat. 8,6 kg ozonpåverkande HCFC finns i 4 st kylmaskiner: vårdcentralen i Skillingaryd, Hjortsjöskolan och affären/pizzerian i Hok. Två av HCFC-anläggningarna ska skrotas 2013. Påfyllnad är numera förbjuden och användningsförbud gäller fr o m 2015.

De ämnen som ersatt freonerna benämns HFC (fluorkolväten). De är inte ozonpåverkande men klimatpåverkande. Totalt finns det 202,5 kg HFC i de kommunala lokaler som fastighetsenheten ansvarar för. Merparten finns i simhallarna.

VSBo har tre kylmaskiner med HFC på sammanlagt 9,8 kg år 2011. Det är Pizzeria Saturnuskällaren, Apoteket i Vaggeryd och Ritz konditori i Vaggeryd som har kylmaskiner.

Kommunal verksamhet

Mängden köldmedier i de kommunala lokalerna och hos bostadsbolaget har inte förändrats jämfört med 2010.

Köldmedier

Fastighetsenheten	2010	2011
HCFC (kg)	8,6	8,6
HFC (kg)	202,5	202,5
VSBo		
HFC (kg)	9,8	9,8

7. Ingen övergödning

703. Information ges till allmänheten för att dels minimera utsläpp av övergödande ämnen via avlopp, dels öka användningen av miljömärkta produkter.

Inventering av enskilda avlopp i Hokaåns och Häråns avrinningsområden har fortsatt. I det område som fått ekonomiskt stöd från staten (LOVA) har totalt 235 fastigheter inventerats. 146 st av de 235 är bristfälliga vilket motsvarar 62 %. Öster om LOVA-området har också inventeringar skett. 68 st har inventerats varav 35 st är bristfälliga vilket motsvarar 51%.

Utöver inventeringsarbetet hanterar miljö- och byggförvaltningen löpande tillståndsansökningar om enskilda avlopp. 44 ärenden med tillstånd beslutades 2012, 57 under 2011 och 2010 var det 41 st.

705. Kommunen ska informera allmänheten om alternativa, miljömärkta produkter för privat bruk.

Informationsinsatser till allmänheten under året har varit flera. Tidningen +E är tidningen om miljö, energi och klimat som går ut till alla länets hushåll med fyra nummer per år. Avsändare är länets kommuner, länsstyrelsen, regionförbundet och landstinget.

Biltvätt på gatan orsakar miljöproblem och därför ska bilen istället tvättas i automat. Där sker det rening innan vattnet når bäckar, sjöar och vattendrag. I kommunens tidning som skickas till alla hushåll med tre nummer per år har miljöinfo lämnats bl a om biltvätt, enskilda avlopp, grillning och trädgårdsskötsel. Vid det årliga miljöseminariet för allmänheten föreläste Caroline Petersson, Camino om "Vad triggas gröna beteendeförändringar".

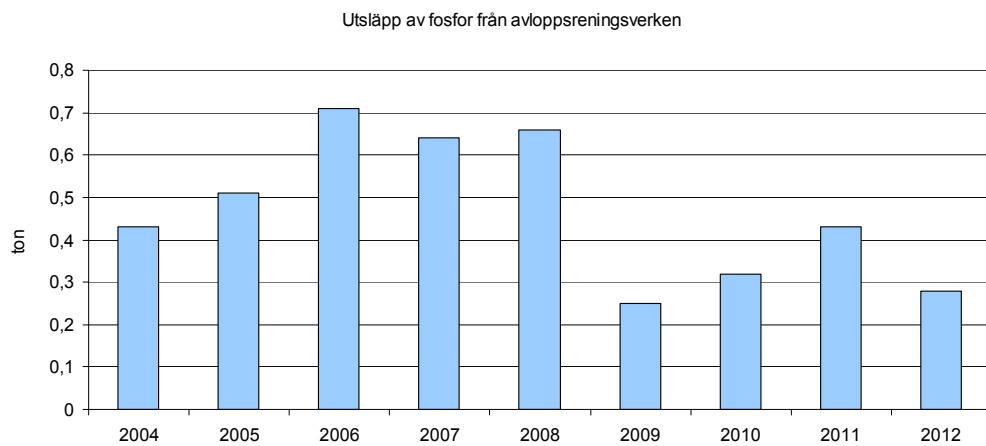
På Earth Hour-dagen den 31 mars och Vaggerydsdagen den 25 augusti lämnades infoblod om miljömärkningar.

Miljönyckeltal

Diagrammen visar innehåll av fosfor, kväve och BOD₇ i utgående avloppsvatten i Skillingarydsverket. 97 procent av avloppsvattnet förs hit. I Bondstorp behandlas 2 procent, i Hagafors 0,7 procent och i Svenarum 0,3 procent. Reningsverken i Hagafors och Svenarum kommer att läggas ner inom de närmaste åren och istället kommer avloppsvattnet att pumpas och behandlas på Skillingaryds avloppsreningsverk.

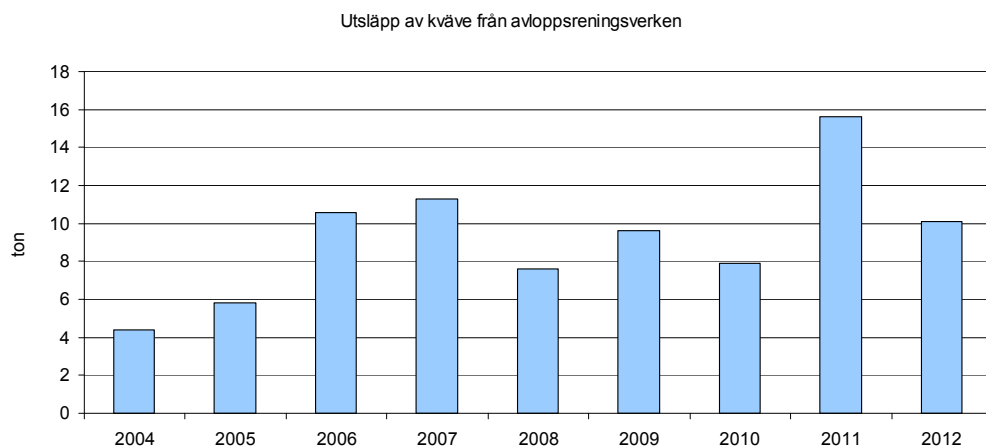
Figur. Fosforhalt i renat avloppsvatten i Skillingarydsverket. Riktvärdet är 0,8 mg/l.
Källa: Tekniska kontoret

Figur. Avloppsreningsverkens utsläpp av fosfor. Källa: Tekniska kontoret

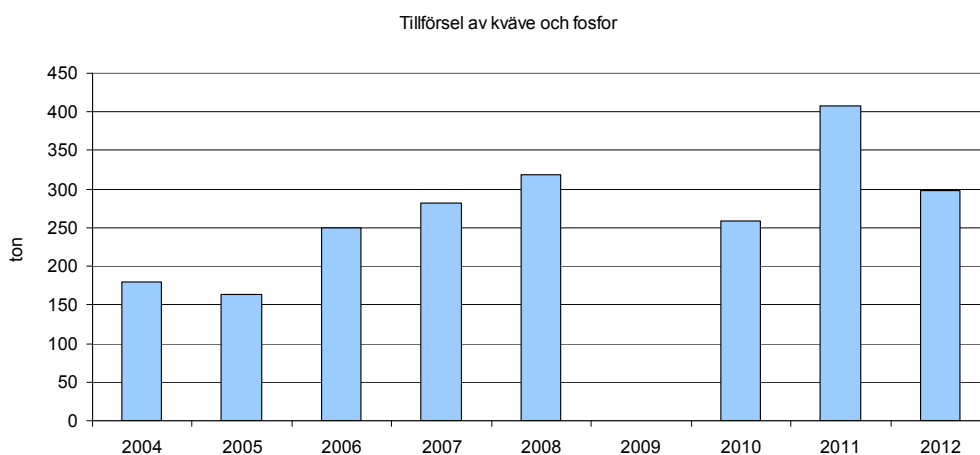
Figur. Kvävehalt i renat avloppsvatten i Skillingarydsverket. Riktvärdet är 15 mg/l. Källa: Tekniska kontoret

Figur. Avloppsreningsverkens utsläpp av kväve. Källa: Tekniska kontoret

Figur. BOD₇ i renat avloppsvatten i Skillingarydsverket. Riktvärdet är 10 mg/l. Källa: Tekniska kontoret

Figur. Nettotillförsel av kväve och fosfor till vattendragen. Mängden är starkt kopplad till om det varit mycket nederbörd. I uppgiften ingår urlakning från omgivande mark till vattendrag och utsläpp från t ex avloppsreningsverken samt industrier.

8. Levande sjöar och vattendrag

804. Information till allmänhet och industrier för att minimera utsläpp av kemikalier och tungmetaller via avlopp

Under 2012 arbetades en almanacka fram för 2013 med praktisk information om avfall, återvinning, vatten och avlopp. Almanackan skickades ut till samtliga hushåll.

En informationsbroschyr riktad till industrier, används vid kontakter med företag för att informera om vilka krav som ställs. Detta häfte kommer att revideras utifrån den länsgemensamma anslutningspolicy som kommer antas under 2013.

9. Grundvatten av god kvalitet

902. *På gator och vägar där kommunen är väghållare ska saltning som halkbekämpningsmetod, i normala fall, inte brukas.*

Tekniska kontoret fick dispens från nuvarande policy om saltningsförbud i kommunen. Övertagande av några större vägar från Trafikverket har resulterat i en ökning av saltanvändningen. På de mindre kommunala vägarna används sand.

903. *Kommunen ska aktivt påverka Trafikverket till en reduktion av saltanvändningen inom sin verksamhet.*

Tekniska kontoret påverkar inte Trafikverket till en reduktion av saltanvändningen. I en strävan att nå nollvisionen anser Tekniska kontoret att saltanvändning är nödvändig på de större vägarna där det förefaller stor risk för dödsolyckor i och med höga hastigheter och höga trafikmängder.

904. *Försiktighet ska iaktas vid exploatering inom skyddsområde för vattentäkter.*

Eftersom brunnarna i nuvarande täktområde i Vaggeryd dra till sig mangan undersöker tekniska kontoret alternativ framtida placering av vattentäkt där vattenverk med manganrening bör uppföras. Detta för att på lång sikt trygga att det finns ett reserverat område att ta vatten ifrån när nuvarande vattentäkt tjänat ut.

Tekniska kontoret letar dessutom efter ett alternativt brunnsläge i Bondstorp eftersom vattnet i befintlig brunn innehåller höga järn- och manganhalter och måste därför genomgå rening. För att Bondstorp skall kunna växa behöver även dricksvattenuttaget på orten kunna öka. Därför vill kommunen reservera ett markområde för en framtida vattentäkt.

Inga detaljplaner har gjorts vid vattenskyddsområden. I den antagna översiktsplanen ingår inget förslag på exploatering i/vid vattenskyddsområden. Inga planer på att ta vattenskyddsområden i anspråk finns i dag.

11. Myllrande våtmarker

1102. *Kommunen undersöker möjligheten att bygga fler konstgjorda våtmarker.*

Tre våtmarksdammar byggdes 2002 för efterpolering av utgående avloppsvatten. Inga fler dammar för avloppsvatten har byggts sedan dess, däremot har dammar för dagvatten anlagts. Under 2012 har en utjämningsdamm anlagts i norra Fåglabäck. Dammen syftar till att utjämna höga flöden och minska risken för överbelastning längre nedströms i systemet.

12. Levande skogar

1201. *Kommunens eget skogsbruk ska vara certifierat enligt PEFC-standard.*

Arbetet pågår fortfarande med certifieringen. Ny skogsbruksplan måste tas fram då den befintliga är inaktuell. En certifiering kräver ständig uppföljning samt förbättringar.

1203. *Andelen lövskog på kommunal mark skall öka.*

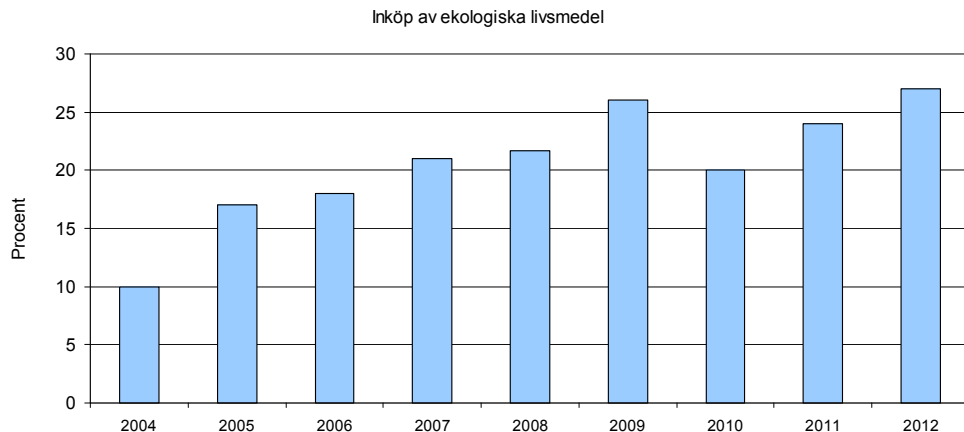
Under 2011 har en del granskog huggits ner i Hok, färdigställande skedde under 2012. Inom området Södra park i Vaggeryd har lärk planterats. Tekniska kontoret

arbetar efter en strategi att i tätortsnära områden ha tallskog som en skärm och släppa fram lövskog emellan.

13. Ett rikt odlingslandskap

1301. 25 % av kommunens livsmedelsbudget ska utgöras av ekologiska livsmedel. I Vaggeryds kommun var den procentuella andelen ekomat 27 % av livsmedelsinköpen år 2012. En ökning har skett sedan 2011 då andelen var 24 % och 2010 var den 20 %.

År 2011 var den genomsnittliga offentliga konsumtionen i Sverige 18 %. 33 kommuner och landsting klarade minst 25 %. Lund toppade med 43,3 % tätt följt av Malmö på 42,3 %. Källa: Rapporten ekologiskt i offentliga storhushåll 2011, utgiven av Ekomatcentrum.

Figur. Inköp av ekologiska livsmedel i procent av det totala livsmedelsinköpet inom Barn- och utbildningsnämndens och Socialnämndens verksamheter. Källa: Barn- och utbildningsförvaltningen

1302. Kommunen ska för sina egna jordbruksmarker förhindra igenväxning genom mulbete.

Stora delar av den egna jordbruksmarken är utarrenderad. I bland annat Bondstorp används mulbete för att förhindra igenväxning.

1303. Kommunen ska aktivt samverka med natur- och miljörådet inom planering av drift och förändring för kommunala vatten-, skogsmarker, parkområden samt kommunala ängs- och hagmarker.

Natur- och miljörådet sammanträder minst två gånger per år och då deltar gatu- och parkchefen från tekniska kontoret.

1304. Skyddsvärda småbiotoper inom den tätortsnära kommunägda marken ska inventeras och redovisas.

Tekniska kontoret har inte gjort någon sådan inventering. För att en sådan inventering skall vara möjlig krävs tydliga riktlinjer och tillgång till nödvändig kunskap d v s konsultstöd.

15. God bebyggd miljö

1502. Samarbetet inom energicentrum A6 ska fortsätta men kommunen ska verka för att inriktningen på verksamheten mer bygger på information och rådgivning ute i kommunerna.

Energicentrum A6 erbjuder energi- och klimatrådgivning åt invånarna i fem kommuner: Vaggeryd, Jönköping, Sävsjö, Habo och Mullsjö. Samarbetet har fortsatt under 2012 och de lokala aktiviteterna har varit deltagande på Earth Hour-dagen den 31 mars, Vaggerydsdagen den 25 augusti, nattvandring på fem företag och rapport på Näringslivsrådets lunchmöte vid ett tillfälle i höstas.

Aktiviteterna som genomförs på Energicentrum A6 annonseras på kommunens webbplats.

Det som är planerat för 2013 är dels deltagande på Earth Hour-dagen dels att Energicentrum A6 anordnar seminarium på plats i Vaggeryds kommun för fastighetsägare respektive invånare. Tidpunkt för detta är den 24 april.

17. Miljöanpassad livsstil

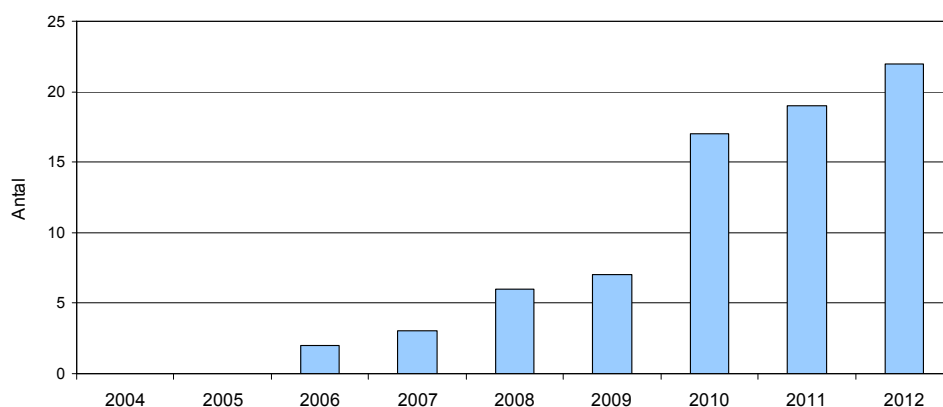
1701. Barn- och utbildningsnämnden ska fortsätta sitt arbete med grön flagg, miljöskolor, ISO 14000 samt KRAV. Samtliga förskolor och skolor i kommunen skall erhålla miljöutmärkelsen Grön flagg.

Nämnden har i programbudgeten 2012 beslutat att alla skolor och förskolor ska ha Grön Flagg vilket sattes som mål för innevarande mandatperiod. Under hösten 2012 startade de flesta enheter upp arbetet med att förnya sina certifieringar alternativt påbörja certifiering för första gången. Grön Flagg innebär att man arbetar med cykliska processer där enheten utvecklas kontinuerligt. En cykel kan vara ca 2 år och därefter väljer man ett annat tema som man koncentrerar sig på.

2013-01-10 har Vaggeryds kommun 22 st certifierade enheter varav 19 är kommunala. 61 % av de kommunala enheterna är certifierade.

Kommunala enheter som är certifierade enligt Grön Flagg				
Antal enheter	Enhet Förskola	Kategori	Aktuell certifiering	Aktuellt tema
1	Bullerbyns förskola	Förskola	2012-06-10	Närmiljö
2	Fritidens förskola	Förskola	2011-05-10	Livsstil & hälsa
3	Fågelfors förskola	Förskola	2012-05-21	Vattenresurser
4	Gullbäckens förskola	Förskola	2011-08-11	Närmiljö
5	Nyckelpigans förskola	Förskola	2012-06-10	Kretslopp
6	Slättens förskola	Förskola	2010-03-29	Kretslopp
7	Tallbackens förskola	Förskola	2012-08-23	Vattenresurser
	Enhet Förskola och skola			
8, 9	Bondstorps förskola och skola	Gsk F-3	2012-08-08	Livsstil & hälsa
10,11	Hok skola och förskola	Förskola- F-3	2012-05-25	Vattenresurser
	Enhet Skola			
12	Fågelforsskolan 6-9	Gsk 6-9	2010-08-11	Konsumtion
13	Fågelforsskolan F-6	Gsk F-6	2010-10-24	Konsumtion
14	Fågelforsskolan, särskolan	Särskola	2011-09-21	Livsstil & hälsa
15	Götafors skola och fritidshem	Gsk F-3	2012-08-20	Närmiljö
16	Klevshults skola	Gsk F-5	2011-11-07	Närmiljö
17	Sörgårdsskolan	Gsk F-5	2012-08-15	Livsstil & hälsa
18	Åkers skola	Gsk F-6	2010-07-02	Närmiljö
19	Östra skolan	Gsk F-3	2010-12-22	Vattenresurser

Certifierade Grön Flagg-enheter

Figur. Certifierade Grön Flagg-enheter i Vaggeryds kommun. Totalt 22 st är certifierade varav 19 st är kommunala enheter. Källa: Håll Sverige Rent

Övrigt miljöarbete

Barn- och utbildningsnämnden

Kreativt Återanvändningscenter och Guldgruvan

Kreativt ÅterAnvändningsCenter (KÅAC) är det nuvarande Leader-projektet ”ReMida i Vaggeryds kommun” som pågår till 2013-05-31. Här har vi byggt upp ett unikt pedagogiskt Återanvändningscenter i Skillingaryd som servar alla våra förskolor i kommunen. Även skolor deltar. Överblivet material skänks av drygt 70 företag i kommunen och möjlighet ges även till kommuninvånare att skänka material via insamling på Återvinningscentralen i Vaggeryd. De anställda på återvinningscentralen är delaktiga i projektanken och frågar aktivt kommuninvånarna om diverse material som kan skänkas till KÅAC istället för att slängas. AME transporterar material från företag till lokalen och det läggs för exponering till förskolans pedagoger. I samband med detta så utbildas pedagogerna i pedagogiskt återanvändande av spillmaterialet och hållbar utveckling.

Arbetet är tänkt att bli ett långsiktigt samarbete mellan näringsliv och förskolor/skolor för att stärka barn/ungdomars intresse för naturvetenskap, teknik och hållbar utveckling. Tankar finns att efter Leader-perioden driva detta vidare som ett pedagogiskt återanvändningscenter.

Några förskolor ingår i en pedagogisk pilotgrupp ”Guldgruvan” som på försök minimerar användandet av färdiga leksaker. Projekt består av fyra avdelningar på fyra olika förskolor - Klevshult, Gullbäcken, Götafors och Slätten – som har valt att ha spillmaterial som bas för sin verksamhet istället för traditionella leksaker.

Forskning och Grön Flagg

I ett aktuellt examensarbete från HLK ”Man är rädd om allting, ungefär” har två studenter studerat hur barn ser på Grön Flagg-arbetet. Sammanfattningsvis visar resultatet att barnen främst associerar Grön Flagg till sopor och källsortering och de anser att detta är viktigt för att djur och natur inte ska ta skada. Detta gäller ofta för våra förskolebarn i kommunen och många av de första projekten i Grön Flagg är källsortering i närmiljön. Barn beskriver att de slänger skräpet i ett soprum, till exempel mjölkpaket, plast och metall, sen körs det till soptippen. Plasten blir till annan plast och mjölkpaketen blir också nya, enligt barnen. En pojke sa att sogubbarna kommer och tar skräpet och gör sedan nya burkar: ”...de kanske tejpar och limmar lite”. Två pojkar förklarade att de inte gör likadant med soporna hemma som de gör på förskolan. De fortsatte; ”vi slänger lite och lite ska vi ha i kojan också”.

Grön Flagg ingår i arbetet kring Hållbar utveckling, vilket är att ta hänsyn till miljön med ekologiska, ekonomiska och sociala aspekter.

Flera förskolor/skolor, framför allt skolor med yngre barn, som exempelvis i Bondstorps förskola/skola har tidigare gjort denna ”första del” i Grön Flagg och kommer nu att inrikta sig på konsumtion. De beskriver nuvarande arbete: ”I höstas började vi med konsumtion och det kommer vi att arbeta med hela läsåret och ev. en bit in på nästa läsår också. Vi kommer att prata om vad ordet konsumtion betyder och vad vi konsumerar i vardagen. Vi ska också tillsammans med barnen fundera på vad vi verkligen behöver och vad vi konsumerar utöver det. Vi ska också undersöka vad olika varor kommer ifrån och hur de tillverkas. Vi vill få barnen mer medvetna om hur mycket vi förbrukar i skolan och tillsammans med dem se över hur vi kan spara på förbrukningsmaterial och återanvända material i större utsträckning. Vi ska tillsam-

mans med hembygdsföreningen ta reda på vad och hur man konsumerade för ca 50 år sedan och om det är någon skillnad mot idag.”

Detta visar det första steget i den stigande progression som finns i läroplanerna att utvidga sitt tänk från närområdet till globalt tänkande med hänsyn till miljön med ekologiska, ekonomiska och sociala aspekter. Skolans högre årskurser och gymnasiet har mer inriktat sig på de globala frågorna där Fenix ofta utgår ifrån erfarenhetsutbyte med studenter från andra länder.

Vi ser det en forskare (Alerby) beskriver utifrån sin studie, att när yngre barn ska associera till miljö beskriver de oftast ”den goda världen”, medan äldre barn i högre grad fokuserar på miljöförstöring och det som är dåligt. Paradoxalt nog så står det endast i förskolans läroplan att utbildningen ska ske i ”positiv framtidstro”. I vår kommun så ser vi det som vår uppgift att i alla åldrar skapa en positiv framtidstro i allt vårt arbete med Hållbar utveckling.

Kommunstyrelsen

Budgetprocessen

I syfte att förbättra förutsättningarna för genomförandet av miljöarbetet har det under 2012 tydliggjorts att miljöaspekter/åtgärder ska inkluderas i budgetprocessen. Det är angeläget att ha fortsatt fokus i budgetprocessen och att avsätta medel och resurser.

Miljösamordnare

Miljösamordnare har under sommaren utsetts i förvaltningar och bolag. Oftast är det 1 person per förvaltning/bolag. Miljösamordnaren har till uppgift att vara ett stöd till förvaltningschef/vd med att driva, genomföra, följa upp och samordna miljöarbetet. Miljösamordnarens roll är också att bidra till samverkan över förvaltnings-/bolagsgränserna och att säkerställa att arbetet blir levande och aktivt.

Energimyndigheten

Inom projektet Energieffektivisering rapporterades statistik till Energimyndigheten för första gången i mars 2012. Arbetet med att kvalitetsförbättra fordonsavgifter, körsträcka och byggnaders energiförbrukning har fortsatt under året. Arbetet fortsätter. För att stärka och stödja i arbetet sker en kommunsamverkan i länet som länsstyrelsen samordnar.

Earth Hour

Kommunens första Earth Hour-dag genomfördes i mars 2012. Det ordnades föreläsningar, bjöds på fika, ordnades barnklädesloppis, barntipspromenad, miljöloftesträd och utställning. 2013 äger Earth Hour-dagen rum den 23 mars och nu har programmet växt med bl a flera externa föreläsare med mera.

Bra Miljöinsats

Det kommuninterna priset ”Bra Miljöinsats” delades ut första gången i november. För att bli ännu bättre på vårt miljöarbete ska goda miljöinsatser och exempel spridas så att andra kan inspireras och ta efter. Priset gick till projekt Guldgruvan som består av fyra avdelningar på fyra olika förskolor - Klevshult, Gullbäcken, Götafors och Slätten – som har valt att ha spillmaterial som bas för sin verksamhet istället för traditionella leksaker.

Näringslivsrådet

Miljödiplomering

Näringslivsrådet samordnar miljödiplomeringen för företagen. Miljödiplomering är ett miljöledningssystem som administrativt är mindre omfattande jämfört med ISO 14001. 3 företag är miljödiplomerade 2012: Thomas Kimmehed AB, Elbyrån i Vaggeryd AB och Gärhovs Bygg AB.

Det finns ett miljönätverket för företag som samordnas av näringslivsrådet och under 2012 har fokus varit på kompetensutveckling kring kemikaliefrågor inklusive REACH.

Energicentrum A6 har genomfört så kallad nattvandring på fem företag. Genomgången har syftat till att identifiera uppenbart energislöseri som tryckluft som läcker, ventilation som står på när verksamheten är avslutad för dagen, belysning som är tänd när ingen är i närheten, portar som öppnas automatiskt bara någon rör sig i närheten.

Det finns ytterligare möjligheter för företag att få råd och hjälp i energiarbetet t ex konsultcheckar och att delta i nätverk. Ett nätverk som nyligen startat är för industriföretag och två företag från kommunen deltar, Uppåkra och AQ. Samordnare för nätverken är det nyligen bildade Energikontor Norra Småland som startade sin verksamhet i oktober 2012.

Miljö- och byggnämnden

Kalkning och vattenprovtagning

Kommunen jobbar aktivt med att hålla försurningen stänggen genom att kalka sjöar och våtmarker. Årligen sprids ca 2 100 ton kalk. I princip hela mängden sprids med helikopter. Finansieringen sker genom 85 % från staten och 15 % från kommunen. De statliga anslagen är hårt prioriterade och ska räcka till flera vattenåtgärdsområden, inte bara kalkning. Det får till följd att anslagen till kommunerna riskerar att minska.

Provtagning sker vid höglöden. 2012 togs 244 prover, varav 191 enligt ordinarie provtagningsplan och 53 st extraprover. 2011 togs 299 prover. Provtagning sker vid cirka 75-talet provplatser.

Fordonstvätt

Miljö- och byggnämnden har i november 2012 antagit en policy för fordonstvätt. Policyn innehåller dels vad som gäller för fordonstvättar, dels för vad som gäller privatpersoners biltvätt. Det godtas inte att tvätta med rengöringsmedel och/eller med högtryckstvätt på gata, asfalterad yta eller liknande så att avrinning kan ske till dagvattenbrunn eller dike. Parollen är att ”Tvätta miljörätt – tvätta i biltvätt”.

Förorenad mark och giftfri miljö

Två branscher, träimpregnering- och verkstadsbranschen, har förelagts att redovisa inventering enligt MIFO fas 1. 16 företag har förelagts 2006 och 2007, 2 företag återstår att förelägga om MIFO fas 1. Insända rapporter har granskats, för några krävs kompletteringar och några har avslutats.

Två objekt har gått vidare med undersökningar. Hittills har det framkommit att ett av objekten behöver efterbehandlas. MIFO fas 2 har genomförts vid dessa båda objekt. Ett av dem kommer att saneras, för det andra objektet kvarstår misstanke om förorening och ytterligare undersökningar krävs.

1 objekt har gått vidare efter undersökningarna och sanering planeras enligt VSBos anmälan för kvarteret Tor till våren 2013. Utöver detta finns det ett företag till i kommunen, där länsstyrelsen är tillsynsmyndighet. Här har sanering påbörjats.

Förvaltningen har arbetat med 23 ärenden gällande misstänkt eller konstaterat förorenade områden. 5 fastigheter har sanerats, varav 4 nedlagda bensinstationer.

Skydda ozonskikt

Länsstyrelsen har uppdaterat broschyren ”Regler för att minska klimatpåverkan och skydda ozonskiktet” i september 2012. Den finns tillgänglig på återvinningscentralen och ska skickas ut till företag med flera.

Flodkräfta och mört

Utifrån länsplanen har återisättning av flodkräfta (1 plats) och mört (4 sjöar) skett under ett eller flera av de senaste fem åren.

I en rapport från länsstyrelsen, 2012:21, har återintroduktion av mört i 35 sjöar under en sammanlagd period om 17 år följts upp med hjälp av nätfiske. Återintroduktionen anses lyckad i tolv av sjöarna. I Vaggeryds kommun har utsättning skett i 10 sjöar.

I Stensjön, Svinsjön och Ålarydssjön har det skett rekrytering av mört. I Kroksjö och Öregöl finns utsättningsmört kvar. I Juddesjö, Bongebosjön och Långvattnet har ingen mört fångats. Kvar att provfiska är Västersjön och Östersjön.

Vårvandring

I maj 2012 genomfördes en vårvandring i Lyngemadssjöns naturreservat. Guidade gjorde Jens Mattsson, länsstyrelsen och ett 40-tal personer deltog. 2013 planeras också en vårvandring.

Vindkraft

Redan 2011 var intresset för att etablera vindkraft i kommunen stort. Under 2012 har ytterligare förfrågningar och projektförslag presenterats. Totalt finns information på förvaltningen om 7-8 planerade vindkraftparker i kommunen, i olika skeden. De som kommit längst är E.ONs projekt i Palsbo (tillståndsärende) och Green Extrems projekt i Hagstad (anmälningsärende).

Nedskräpningsärenden

Under året har 9 nedskräpningsärenden hanterats. 2011 var det 7 st och 2010 9 st.

Miljövårdspriset

Miljövårdspriset delades ut som vanligt vid kommunfullmäktiges decembermöte. 2012 års pris delades mellan Elbyrån i Vaggeryd AB och Conny Yngvesson, Skillingaryd. Båda pristagarna har producerat egen el och också satsat på var sin elbil istället för att använda fossila bränslen.

Natur- och miljörådet

Rådet har haft tre sammanträden under 2012.

Räddningstjänsten

Räddningstjänsten har bytt vagnhallsportar som minskar värmeläcketaget och sparar energi och ekonomi.

Tekniska utskottet

Alla hushåll

Hösten 2012 inför 2013, gav tekniska kontoret för andra året i följd ut en almanacka med praktisk information om avfall, återvinning, vatten och avlopp. Den skickades ut till samtliga hushåll i kommunen.

I en container på Återvinningscentralen kan kommuninvånare lämna möbler och husgeråd (hela och användbara) som sedan tas omhand av Röda Korsets second hand-butik Kupan, i Skillingaryd. De föremål som inte går direkt till Röda Korset lagas och rustas upp av arbetsmarknadsenheten (AME) för att sedan finnas till försäljning i Frejas bod i Vaggeryd.

Omvandlingsområden

En arbetsgrupp med representanter från tekniska kontoret, miljö- och byggförvaltningen och kommunledningskontoret har bildats under 2012. Arbetsgruppen arbetar med vatten och avlopp i omvandlingsområden, vilka är en del av den kommande vatten- och avloppsplanen (VA-plan). Arbetet med en VA-plan är påbörjad.

Dagvatten

Arbetet med en dagvattenpolicy kommer att pågå parallellt med framtagandet av VA-plan.

Anslutningspolicy för vatten och avlopp

Arbetet med att ta fram en anslutningspolicy har pågått i ett kommungemensamt projekt lett av länsstyrelsen under 2012. Vaggeryds kommun har deltagit genom vatten- och avloppschef Björn Svensson. Dokumentet kommer att antas av respektive kommun i Jönköpings län under 2013.

En informationsbroschyr riktad till industrier, används vid kontakter med företag för att informera om vilka krav som ställs. Detta häfte kommer att revideras när anslutningspolicyn antagits.

Avloppsvatten som gick till reningsverket i Skillingaryd renades helt utan kemikalier under tre månader, juli-september.

Hagafors

Fem fastigheter anslöts i Hagafors till det kommunala avloppssystemet. I samband med detta erbjöds även kommunalt vatten.

Åker

Projektering av kommunalt vatten och avlopp i Åker påbörjades under 2012. Anläggande av kommunalt vatten och avlopp sker under 2013.

Friluftsgårdsområdet i Vaggeryd

2011 sökte kommunen och fick beviljat lokala naturvårdsmedel hos länsstyrelsen för genomförande av projektet "Friluftsliv och biologisk mångfald Friluftsgården i Vaggeryd". Under 2012 har inventering gjorts av skogs- och gräsmarker i Friluftsgårdsområdet, en åtgärds- och en skötselplan har upprättats samt restaureringsåtgärder har genomförts med hjälp av Vaggeryds Skid- och orienteringsklubb. Exempel på restaureringsåtgärder är slåtter av ängarna och buskröjning i kantzoner.

Inventering av skyddsvärda träd på kommunal mark

Under sommaren 2012 har skyddsvärda träd inventeras på kommunal mark med hjälp av en projektanställd från Gislaveds kommun. 11 träd identifierades. Inventeringen är en del av Naturvårdsverkets "Åtgärdsprogram för skyddsvärda träd i kulturlandskapet". Åtgärdsprogrammet syftar till att bevara hotade arter som är beroende av träd. Gamla och grova träd, träd med håligheter, hamlade träd, alléträd och döda träd är särskilt värdefulla för många insekter, fåglar, mossor, lavar och svampar. Gamla träd har höga kulturvärden eftersom de vittnar om människans historiska påverkan på landskapet. I tätbebyggda områden fyller träd dessutom en viktig estetisk funktion och bidrar till en grönare utomhusmiljö.

Insamling av grovsopor

Vår och höst ordnas insamling av kylar, frysar, grovsopor och farligt avfall i sju orter i kommunen.

Torget i Skillingaryd och utfarten Smedbygatan i Vaggeryd

LED-belysning har satts upp på torget i Skillingaryd samt vid utfarten Smedbygatan mot Jönköpingsvägen.

Plockanalys för hushållsavfall

Den plockanalys för hushållsavfall som genomfördes för tätorterna Vaggeryd och Skillingaryd under 2011 kompletterades med ytterligare två plockanalyser under 2012, en för flerbostadshus och en för landsbygd. Syftet med plockanalyser är att följa upp hur väl källsortering och insamlingssystem fungerar. Plockanalyserna visade att en soppåse i ett genomsnittligt hushåll i Vaggeryds kommun består i viktprocent av ca 45 procent matavfall och ca 30 procent tidningar och förpackningar.

VEAB

Energibolaget planerar för laddningsmöjlighet vid besöksparkeringen vid sin nya byggnad.

VSBö

Bostadsbolaget deltar fr o m hösten 2012 i Allmännyttans energispar kampanj. Det innebär att alla hyresgäster har fått allmännyttans broschyr i sin brevlåda, samt information i infobladet om allmännyttans energispar kampanj. I broschyren hittar man enkla, konkreta vardagstips på hur man kan spara energi. I broschyren hänvisar man till www.allmannyttan.se där det finns ännu mer energispar information. Där kan man också lära sig mer om energisparande genom att spela energispelet.

Kommungemensamt

Säker strålmiljö – flera har ansvar

Under hösten 2012 introducerade Barn- och utbildningsförvaltningen ett utökat systematiskt arbete med:

1. Systematiskt arbetsmiljöarbete
2. Egenkontroll enligt miljöbalken
3. Systematiskt brandskyddsarbete

Här ingår Barnmiljöronden (Elevmiljörond för skolan) utformad som digital checklista. Denna rond ska göras före eller i samband med skyddsronden på varje enhet inom Bun. Detta ger ett underlag för fortsatt arbete med bl.a. utemiljön och strålskydd på våra enheter.

Säker strålmiljö är speciellt viktigt för små barn. Barn ska röra sig mycket samtidigt som de inte ska vistas i för mycket sol. För att ovanstående ska kunna uppfyllas på en förskolegård är det naturligt att man i samband med förskolebygge/projektering lägger dessa i samband med skogsmark eller parkmiljöer. Dessa miljöer ger naturliga förutsättningarna för en bra utomhusmiljö.

Forskning, Scamper-projektet, (för mer info se www.folkhalsoguiden.se/scamper) visar att förskolemiljöer som uppfyller vissa fysiska kriterier såsom stor yta, vegetation, kupering, lövträd som skärmar bort mer än hälften av himmelsvyn mm ger:

- Automatiskt solskydds beteende, minskad UV-exponering. Småbarn bör inte utsättas för mer än ½h sol per dag. (dvs barnen kan under sommartiden vara ute utan att bli sönderbrända av solen)
- Entusiasmerar till lek med mycket fysisk aktivitet. Barn måste röra sig mycket. Enligt Cecilia Boldemann, Stockholms läns landsting, bör pojkar gå 15000 steg per dygn. (Flickor något lägre).
- Ovanstående punkt främjar koncentrationsförmågan, motorisk utveckling, psykiskt välbefinnande och socialt samspel. En analyserar en forskningsgrupp sambandet mellan koncentrationsförmågan och hög uteaktiviteter hos förskolebarn och man ser klara samband.

Många av våra befintliga förskolegårdar har idag inte något acceptabelt strålningsskydd och måste kompletteras med detta. I ett långsiktig perspektiv gäller plantering av lövträd och buskar medan i ett kortsiktigt så bör man bygga strålningsskydd.

Budgetmedel är avsatta i kommande investeringsbudget för att åtgärda skolgårdar och förskolegårdar men dessa medel kommer inte att täcka de kostnader för att åtgärda tillgänglighet av strålningsfri miljö/skugga på alla Bun:s enheter.

Nu är det inte bara barn- och utbildningsförvaltningen inom kommunen som har ansvar för en säker strålmiljö utan det är exempel på samverkan. För att höja kunskapen och uppmärksamma solskyddsfrågan har länsstyrelserna och Strålsäkerhetsmyndigheten tagit fram en broschyr som spreds i kommunen för ett par år sedan. 2012 har behovsbedömningschecklistan för den fysiska planeringen kompletterats med frågan om solskydd.

För att ytterligare sätta fokus på frågan kommer ett internt möte att ordnas där följande bjuds in: fastighetsenheten, miljö- och byggförvaltningen, barn och utbildningsförvaltningen, tekniska kontoret och kultur- och fritidsförvaltningen.

Omvandlingsområden och vattenförvaltning

Ett annat exempel på nödvändigheten av samverkan är vatten- och avloppsfrågor. En arbetsgrupp med representanter från tekniska kontoret, miljö- och byggförvaltningen och kommunledningskontoret har bildats under 2012. Arbetsgruppen arbetar med vatten och avlopp i omvandlingsområden, vilka är en del av den kommande vatten- och avloppsplanen (VA-plan).

En ny förvaltningsplan för vattenförvaltningen åren 2015-2021 ska tas fram för Sveriges fem vattendistrikt. Arbetet påbörjas 2013 och involverar kommunerna.